

Talousarvio 2022

Kaupunginhallitus 29.11.2021
Kaupunginhallitus 30.11.2021
Kaupunginhallitus 13.12.2021
Kaupunginvaltuusto 22.12.2021

1	Talousarvion yleisperustelut.....	4
1.1	Kaupunginjohtajan johdanto	4
1.2	Yleinen taloudellinen tilanne Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaisesti	5
1.3	Kuntatalouden näkymät	8
1.4	Nurmeksen kaupungin talouden näkymät	10
1.5	Riskien arviointi Nurmeksen kaupungin talousarvioprosessissa.....	12
1.6	Vuoden 2021 talousarvioon kirjattujen riskien analyysi	13
1.7	Riskit talouden suunnittelukaudella	13
1.8	Strateginen suunnitelma	14
2	Talouden tasapainottaminen	14
3	Talousarvion laskentaperusteet ja ohjeistus	18
3.1	Tulorahoituksen perusteet	18
3.2	Talousarvion muutokset ja kehittämistavoitteet.....	21
3.3	Talousarvion sitovuus ja toimintaohjeet.....	21
4	Käyttötalousosa	22
4.1	Tilivelvolliset.....	23
4.2	Käyttötalouden perusteet.....	23
5	Toimialojen talousarviotavoitteet	25
5.1	Kaupunginhallituksen toimiala	26
5.1.1	Hallintopalvelut.....	29
5.1.2	Ruokahuoltopalvelut	30
5.1.3	Lomituspalvelut	32
5.2	Kaupunkirakennepalvelujen toimiala	34
5.2.1	Maankäyttö- ja rakennusvalvontapalvelut.....	37
5.2.2	Tilapalvelut	38
5.2.3	Kuntatekniikan palvelut	39
5.3	Hyvinvointipalvelut	40
5.3.1	Kulttuuripalvelut	45
5.3.2	Opetus- ja koulutuspalvelut.....	47
5.3.3	Vapaa-aikapalvelut	48
5.3.4	Varhaiskasvatuspalvelut	50
6	Konserniyhtiöt (tytäryhtiöt).....	51
6.1	Yleiskuvaus.....	51
6.2	Nurmeksen Lämpö Oy	52
6.3	Kiinteistö Oy Nurmeksen vuokratilat	53
6.4	Hyvärilä Oy	54
6.5	Pikes Oy.....	60
6.6	Nurmeksen Yrityspalvelut oy	61

6.7	Nurmeksen Vesi oy.....	62
7	Koko kaupungin ulkoinen ja sisäinen tuloslaskelma	63
8	Koko kaupungin ulkoinen tuloslaskelma	64
9	Investointiohjelma.....	65
10	Talousarvion rahoituslaskelma	71
11	Valtuustoon nähden sitovat talousarviotavoitteet	73

1 Talousarvion yleisperustelut

1.1 Kaupunginjohtajan johdanto

Talousarviovuosi 2022 on uuden kaupunginvaltuuston ensimmäinen kokonainen toimintavuosi. Vuoden alussa kaupunginvaltuusto päättää Nurmeksen kaupungin uudesta strategiasta. Tämän jälkeen vuoden 2022 toiminnallisia tavoitteita vielä päivitetään.

Valtakunnallisesti eletään vielä alkuvuosi hyvässä taloussuhdanteessa, mutta loppuvuodesta kasvu alkaa hiipua. Hyvinvointialueiden valmistelussa kunnat joutuvat tekemään päätöksiä mm. ruokahuollon ja laitoshuollon toteutustavasta. Tämän jälkeen Nurmeksen kaupungin konsernirakenne on kokonaisuudessaan myös kilpailulakien edellyttämässä formaatissa.

Vuonna 2022 valtionosuuksien kasvu on Nurmeksessa 5,6 prosenttia ja verotulojen kasvu 1,4 prosenttia. Verotulojen kasvu johtuu pääosin kunnallisveron korotuksesta 0,5 prosenttiyksiköllä 21 prosenttiin. Verotulojen kasvua vaimentaa voimakkaasti yhteisöverotulojen lasku kuntien jako-osuuden palatessa normaalille tasolle. Koko Nurmeksen toimintakate heikkenee 2,4 prosenttia, mikä on tässä tilanteessa liikaa. Nurmeksen kaupungin vuosikate vahvistuu 1,30 miljoonaa euroa ollen 5,42 miljoonaa euroa. Poistojen kokonaismäärä on 5,40 miljoonaa euroa, joten vuosikate kattaa poistot 100-prosenttisesti. Poistojen jälkeen vuoden 2022 talousarvion tilikauden tulos on käytännössä nolla.

Talousarvion suurin menoerä eli Siun Soten palvelujen ostot ovat vuonna 2022 edellisvuotta pienemmät 185 000 euroa eli Nurmeksen "raami" on -0,4 %. Tämä johtuu palvelujen suhteellisen käytön laskusta verrattuna muihin Pohjois-Karjalan kuntiin. Palo- ja pelastustoimen kustannukset nousevat Nurmeksen uuden paloaseman myötä. Tonttivuokrat ovat uusi läpilaskutuserä sekä sote- että palo- ja pelastustoimen kustannuksissa.

Toimialojen tuottavuusohjelman toimenpiteet vuonna 2022 ovat yhteensä 325 500 euroa. Tämän lisäksi kaupunginjohtajan esitys sisältää vuoden 2022 tulosta parantavia muutoksia yhteensä 982 tuhatta euroa verrattuna lautakunnissa käsiteltyihin talousarvioesityksiin. Tällä kertaa toimialojen omista talousarvioista puuttui huomattava määrä tuloja, mikä kertoo budjetoinnin haasteista muuttuvassa toimintaympäristössä. Tämä talousarvio on ollut työurani toiseksi vaikein sitten vuoden 2013 talousarvion jälkeen.

Kuuden konserniyhtiön ensi vuoden suunnitelmissa ja tavoitteissa on merkittäviä kaupunkia kehittäviä asioita. Konserniyhtiöiden rahoitustarve on nyt talousarviossa otettu ensimmäistä kertaa erikseen huomioon summan ollessa 2,4 miljoonaa euroa. Konserniyhtiöt ovat myös terästäytyneet strategioiden laadinnassa. Perheemme näyttää olevan tältä osin hyvässä vireessä.

Lopuksi on paikallaan varoituksen sana vaikeista suunnitelmavuosista 2023 ja 2024. Talouskasvun hiipuminen heikentää verotulojen kasvuvauhtia. Lisäksi valtionosuuksien kasvuvauhtia hidastaa se, että Nurmes kuuluu häviäjäkuntiin hyvinvointialueiden perustamiseen liittyvässä valtionosuusuudistuksessa. Tuloja tarvitaankin lisää. Toimialoilta vaaditaan myös lähivuosina suurta malttia, etteivät talousarviot ole ylimitoitettuja, kuten tämän syksyn kierroksella oli käydä.

Kiitän toimialoja, konserniyhtiöitä ja kuntayhtymiä talousarviovalmistelusta alati muuttuvassa toimintaympäristössä, jossa oman valitun suunnan säilyttäminen on tärkeää.

Asko Saatsi, kaupunginjohtaja

1.2 Yleinen taloudellinen tilanne Valtiovarainministeriön taloudellisen katsauksen mukaisesti

Lähde: Valtiovarainministeriön julkaisuja 2021:51

Maailmantalous on elpynyt koronaviruspandemian varjossa nopeasti finanssipoliittisen elvytyksen, patoutuneen kulutuskysynnän purkautumisen sekä rokotusten etenemisen ansiosta, mutta nopeimman kasvun vaihe on jo tahtunut. Lähiaikojen talousnäkyviä ennakoivat indikaattorit ovat hieman laskeneet, mutta ovat vielä korkealla kehittyneissä maissa. Kehittyvissä talouksissa rokotukset eivät kuitenkaan ole edenneet yhtä nopeasti. Niiden näkymät ovat teollisuusmaita haastavammalla mm. maiden valuuttojen dollarikurssin heikkenemisen takia. Maailmantalous kasvaa 6,1 % v. 2021 ja 4,7 % v. 2022.

Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 % v. 2021. Talouden toipuminen covid-19-epidemiasta on ollut nopeaa kuluvaan vuoden keväästä alkaen. Talouden elpymisen jatkuu syksyllä 2021 varsinkin niillä toimialoilla, joita rajoitukset vielä tällä hetkellä koskevat. Sen seurauksena talouskasvu pysyy edelleen vahvana loppuvuonna ja jatkuu v. 2022. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 % v. 2022 ja 1,4 % v. 2023.

Ennusteissa tautitilanteen heikentymisen ei oleteta rajoittavan talouden toipumista, vaikka yhteiskunnan avaaminen tapahtuisi hitaammin kuin kesän ennusteissa oletettiin. Taudinkehitykseen, virusmuunnoksiin sekä rokotekehitykseen liittyvä epävarmuus lisää ennusteen epävarmuutta.

Työllisyyden kasvu on vuoden ensimmäisellä puoliskolla nopeutunut merkittävästi. Talouskasvu pitää yllä työvoiman kysyntää, jonka täyttymistä lyhyellä aikavälillä helpottavat korkea työttömyys sekä hallituksen toimet työn tarjonnan lisäämiseksi. Talouden elpymisen lisää työllisten määrää vuosina 2022 ja 2023, varsinkin palvelutoimialoilla.

Julkisen talouden alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun talouden toipuminen ja nopea työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Myös covid-19-epidemiaan liittyvän rahankäytön ja tukitarpeen väistyminen vahvistavat julkista taloutta. Talouden väliaikainen elpymisen ei kuitenkaan poista rakenteellista julkisen talouden epätasapainoa.

Valtionhallinto on ennustejakson loppuun eli vuoteen 2025 saakka julkisen talouden sektoreista alijäämäisin. Myös paikallishallinnon rahoitusasema pysyy alijäämäisenä poikkeuksellisen vahvan vuoden 2020 jälkeen. Sote-uudistuksen myötä syntyvä hyvinvointialueiden sektori aloittaa v. 2023 samoin hieman alijäämäisenä suurten investointihankkeiden vuoksi. Sosiaaliturvarahastot ovat sen sijaan läpi ennustejakson ylijäämäisiä.

Valtionvelka kasvaa arviolta 56,5 prosenttiin ja julkisyhteisöjen bruttovelka yhteensä 73,4 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) vuoteen 2025 mennessä. Paikallishallinnon velka pienenee vuonna 2023 hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa, mutta jatkaa sen jälkeen kasvuaan alemmalla tasolla. Myös kotitalouksien velkaantuminen suhteessa käytettävissä oleviin tuloihin pysyy korkealla.

Keskeisiä talouden tunnuslukuja:

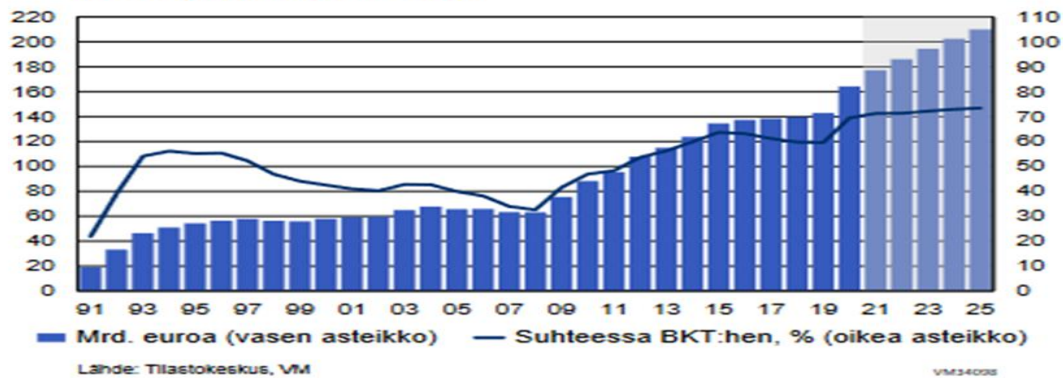
	2019	2020	2021**	2022**	2023**	2024**	2025**
BKT markkinahintaan, määrän muutos, %	1,3	-2,9	3,3	2,9	1,4	1,1	1,0
Bruttokansantuote, mrd. euroa	240	236	249	261	269	278	286
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,0	0,3	1,8	1,6	1,7	1,8	1,9
Työttömyysaste, %	6,7	7,7	7,8	6,8	6,4	6,3	6,2
Työllisyysaste, %	71,6	70,7	72,4	73,6	74,1	74,3	74,5
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-0,9	-5,4	-3,9	-2,4	-1,5	-1,3	-1,2
Valtio	-1,1	-5,5	-4,2	-2,8	-1,7	-1,6	-1,5
Paikallishallinto	-1,2	0,0	-0,4	-0,7	-0,7	-0,6	-0,6
Hyvinvointialueet					-0,3	-0,2	-0,2
Sosiaaliturvarahastot	1,4	0,1	0,7	1,0	1,2	1,2	1,2
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:hen, %	-1,2	-3,2	-2,8	-2,3	-1,5	-1,3	-1,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	59,5	69,5	71,2	71,3	72,2	72,9	73,4
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	44,3	52,9	55,1	55,3	55,9	56,3	56,5
Tuotantokuilu, % potentiaalisesta tuotannosta ¹	0,3	-3,8	-1,8	-0,3	-0,1	-0,0	0,0

¹ Arvioitu EU:n yhteisellä menetelmällä

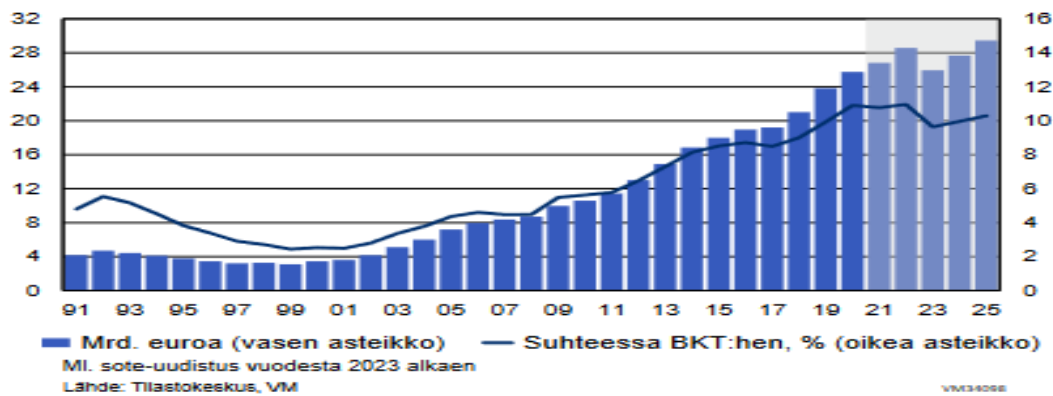
	2018	2019	2020	2021**	2022**	2023**
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,3	-0,4	-0,4	-0,5	-0,5	-0,4
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	0,7	0,1	-0,2	-0,1	-0,1	0,0

Lähde: VM taloudellinen katsaus, syksy 2021

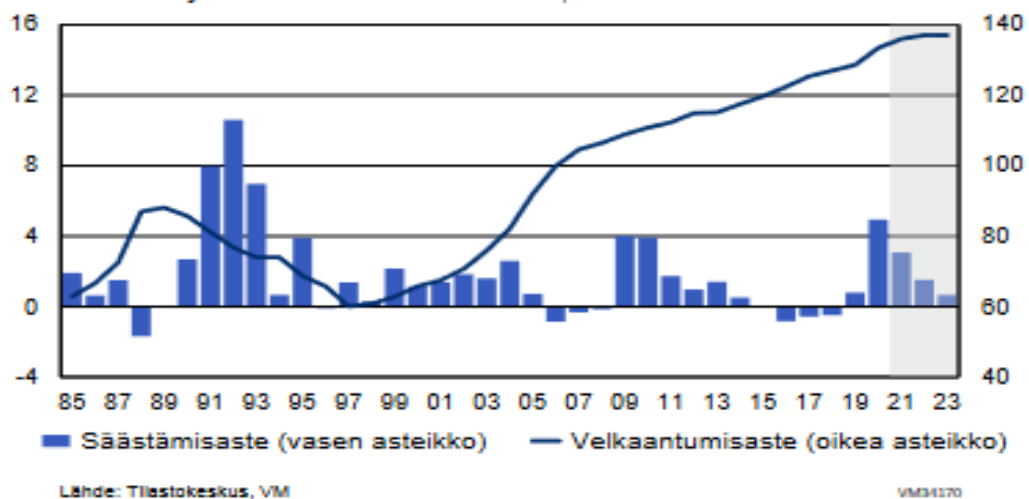
Julkisyhteisöjen velka

Paikallishallinnon velka

Kotitalouksien säästäminen ja velkaantuminen osuus käytettävissä olevista tuloista, %

1.3 Kuntatalouden näkymät

Syksyn 2021 kuntatalousohjelma on laadittu vuoden 2022 valtion talousarvioesityksen yhteydessä. Valtiovainministeriön Kuntatalousohjelma 27.9.2021 mukaan kuntatalouden arvioidaan heikentyvän vuonna 2022.

Viimeiset kaksi vuotta ovat olleet kuntataloudessa hyvin poikkeukselliset. Vuoden 2019 ennätyksellisen heikon tilanteen jälkeen kuntatalous päätyi vuonna 2020 varsin hyvään tulokseen, mikä aiheutui valtion kunnille myöntämästä taloudellisia menetyksiä korkeammasta koronaepidemiasta. Koronatilanne on vaikuttanut kuntien toimintaan ja talouteen myös vuonna 2021, ja vaikutusten arvioidaan ulottuvan vielä vuoden 2022 puolelle. Valtio on jatkanut vuonna 2021 tukitoimiaan, mutta merkittävästi vuotta 2020 vähäisempänä.

Seuraava suuri muutos kunnissa on edessä, kun sosiaali- ja terveystaloudet sekä pelastustoimi siirtyvät vuoden 2023 alusta hyvinvointialueiden vastuulle. Muutoksella on suuri vaikutus kuntien tehtäviin ja talouteen. Lisäksi kunnat osallistuvat uudistuksen toimeenpanon valmisteluun.

Kuntatalouden arvioidaan heikkenevän vuonna 2022

Vuosi 2022 näyttää kuntataloudessa jälleen vaikealta menojen kasvaessa tuloja nopeammin. Koronavirustilanteesta aiheutuvien talousvaikutusten arvioidaan vähitellen poistuvan, mutta myös valtion tukitoimet, kuten yhteisövero korotettu jako-osuus ja valtionosuuslisäykset loppuvat. Koronatilanteesta voi aiheutua terveydenhuollossa lisäkustannuksia myös vuonna 2022.

Kuntatalouden suurin ongelma on ollut pitkään tulo- ja menokehityksen rakenteellinen epätasapaino. Sote-uudistuksen myötä kuntien menopaineet helpottuvat, kun väestön ikääntymisestä aiheutuvat menot siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille. Toisaalta väestön ikärakenteen muutos ja ennustettu hidas talouskasvu heijastuvat kuntiin verotulojen verkkaisena kasvuna.

Sote-uudistuksen myötä kuntatalouden arvioidaan vahvistuvan vuonna 2023 kertaluonteisesti verokertymien ajoituksellisten tekijöiden takia (mm. aikaisempien vuosien verotilitykset). Vuosina 2024–2025 kuntatalouden kehitysnäkymät heikkenevät jälleen, ja toiminnan ja investointien rahavirta on noin 750 miljoonaa euroa negatiivinen. Sote-uudistukseen liittyvät laskelmat ovat alustavia, ja ne päivitetään julkisen talouden suunnitelman 2023–2026 valmistelun yhteydessä keväällä 2022.

Kuntien valtionavut alenevat vuonna 2022 koronatukitoimien poistuessa

Kuntien peruspalvelujen valtionosuuksiin osoitetaan vuonna 2022 lähes 300 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Valtionosuuksien tasoa korottavat kevään kehysriihessä päätetty 246 miljoonan euron erilliskorotus, indeksikorotus sekä kuntien tehtävien ja velvoitteiden laajennuksiin osoitettava täysi valtionrahoitus.

Valtion talousarvioesitykseen sisältyvät toimenpiteet heikentävät kuntataloutta vuonna 2022 noin 1,2 miljardia euroa verrattuna vuoteen 2021. Muutosta selittää kuitenkin merkittävästi osin koronaepidemiaan liittyvien kertaluonteisten tukien poistuminen (830 milj. euroa) sekä vuoden 2022 valtion ja kuntien välisen kustannusten tarkistuksen neutralisointi (564 milj. euroa). Kuntien uusia ja laajenevia tehtäviä vuonna 2022 ovat muun muassa varhaiskasvatuksen kolmiportainen tuki, oppilas- ja opiskelijahuollon sitovat henkilöstömitoitukset ja lastensuojelun henkilöstömitoituksen tiukentaminen. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin osoitetaan 100 prosentin valtionosuusrahoitus.

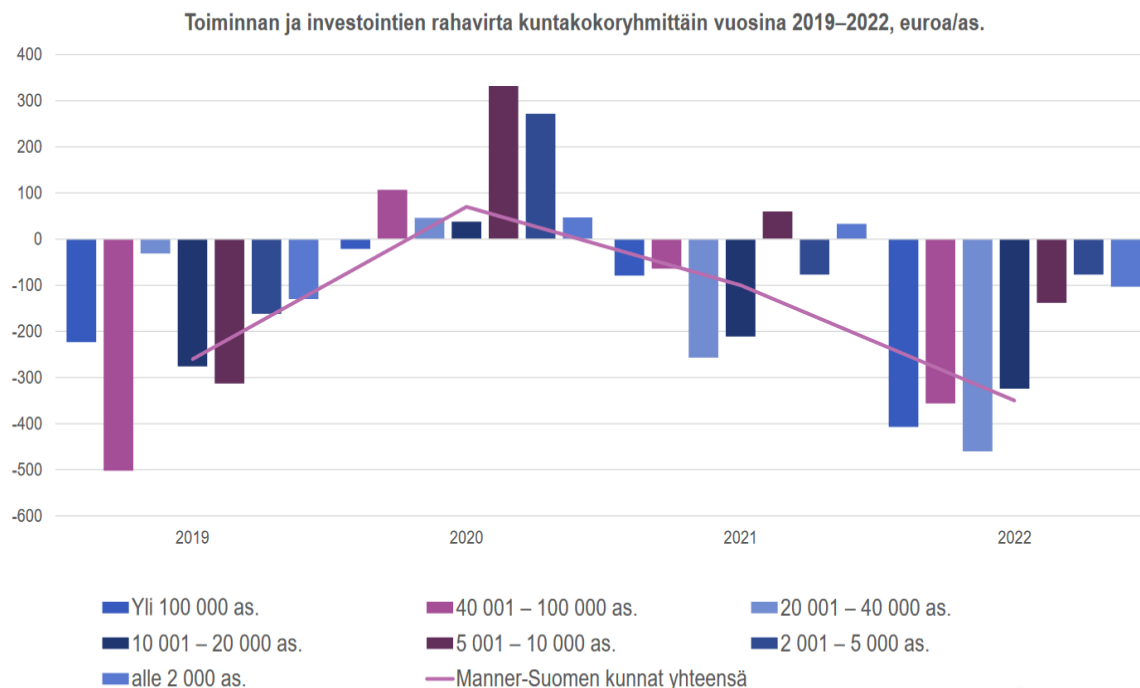
Hallitusohjelman mukaisista kuntien tehtävien ja velvoitteiden laajennuksista suurin osa on toteutettu jo aikaisempina vuosina. Näistä aiheutuvat kustannukset ja valtionosuuslisäykset nousevat vuosittain. Osa tehtävälisäyksistä ja kustannuksista siirtyy hyvinvointialueille niiden aloittaessa toimintansa vuonna 2023.

Lähde: VM Kuntatalousohjelma vuodelle 2022/Syksy 2021

Kuntatalouden kehitysarvio vuosina 2019–2025 (mrd. €)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tuloksen muodostuminen							
1. Toimintakate	-29,8	-30,6	-31,0	-32,9	-12,7	-13,0	-13,2
2. Verotulot	23,0	23,9	25,3	25,5	13,6	13,0	13,3
3. Valtionosuudet, käyttötalous	8,7	11,0	10,0	10,6	3,2	3,3	3,4
4. Rahoitustuotot ja kulut, netto	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
5. Vuosikate	2,3	4,7	4,7	3,6	4,5	3,7	3,8
6. Poistot	-2,9	-3,1	-3,2	-3,3	-3,1	-3,2	-3,3
7. Satunnaiset erät, netto	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
8. Tilikauden tulos	-0,2	1,7	1,6	0,4	1,5	0,6	0,6
Rahoitus							
9. Vuosikate	2,3	4,7	4,7	3,6	4,5	3,7	3,8
10. Satunnaiset erät	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
11. Tulorahoituksen korjauserät	-0,9	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
12. Tulorahoitus, netto	1,8	4,3	4,3	3,2	4,1	3,3	3,4
13. Käyttöomaisuusinvestoinnit	-5,4	-5,7	-5,8	-5,8	-5,0	-5,1	-5,2
14. Rahoitusosuudet ja myyntitulot	1,4	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
15. Investoinnit, netto	-4,0	-4,7	-4,8	-4,8	-4,0	-4,1	-4,2
16. Rahoitusjäämä (tulorahoitusinvestoinnit)	-2,2	-0,4	-0,5	-1,5	0,1	-0,7	-0,7
17. Lainakanta	21,9	23,4	23,8	25,4	20,6	21,3	22,1
18. Kassavarat	6,3	7,9	7,9	7,9	7,4	7,4	7,4
19. Nettovelka (lainat - kassavarat)	15,6	15,5	15,9	17,4	13,2	13,9	14,6

Talouden sopeutuspaine suuri kaikissa kuntakoryhmissä

42 Lähde: Tilastokeskus ja valtiovarainministeriö

1.4 Nurmeksens kaupungin talouden näkymät

Vuonna 2020 Nurmeksens tilikauden tulos oli 2,5 miljoonaa euroa ylijäämäinen eli huomattavasti parempi kuin talousarviossa ennakoitu alijäämä (-1,5 milj.€). Vuoden 2021 tuloksen arvioidaan talousarvion laadintahetken tietämyksen perusteella olevan vähintään 500 tuhatta euroa positiivinen, kun talousarvion tulokseksi vuodelle 2021 on budjetoitu – 800 tuhatta euroa. Erityisesti yhteisöverotulojen ennakoitua parempi kertymä parantaa tuloskehitystä vuonna 2021. Verotulojen loppuvuoden tilityksiin sisältyy kuitenkin epävarmuutta, minkä vuoksi tuloskehitys voi poiketa arvioidusta.

Talousarviovuoden 2022 tulos on 8 341 euroa (sis. KV 22.12.2021 §185 muutokset), joka sisältää puolen prosenttiyksikön veronkorotusta vastaavan noin 650 tuhannen euron tulolisäyksen.

Vuosi 2023 tuo kuntien talouteen merkittävän muutoksen, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa. Muutoksen seurauksena sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen menot (n. 44,4 milj. €) siirtyvät pois kaupungilta sekä samalla noin puolet kunnallisveron tulosta ja vajaat 30 % yhteisöverosta siirtyvät kaupungilta hyvinvointialueelle. Kiinteistövero on muutoksella ei ole vaikutusta. Muutoksen jyrkin vaikutus toteutuu vuonna 2023, mutta talousvaikutuksia nähdään useiden vuosien ajan käynnistymisen jälkeen. Eduskunta hyväksyi sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevat lakiesitykset 23.6.2021

Sote-menot

Kuntayhtymä Siun soten omistajaohjauskokous vahvisti Siun soten vuoden 2022 talouden kasvuprosentiksi 3,0 prosenttia, jossa on kasvua edelliseen vuoteen 0,2 prosenttiyksikköä. Perussopimuksen mukaan maksu-osuudet lasketaan vuodesta 2019 lähtien pelkästään käytön mukaan perustuen talousarviovuoden ennakoon ja kahden edellisen vuoden painotettuihin tilinpäätöksiin. Laskennassa talousarviovuoden osuus on 50

%, edeltävän vuoden osuus 30 % ja sitä edeltävän 20 %. Nousuprosentit poikkeavat toisistaan jäsenkunnittain.

Kaupungin maksamat sosiaali- ja terveysten palvelujen menot pienenevät 186,5 tuhatta euroa eli -0,4 prosenttia vuodesta 2021. Ympäristöterveydenhuollon menot kasvavat 18,8 tuhatta euroa (4,5 %) ja pelastustoimen 196 tuhatta euroa (24,1 %). Pelastustoimen menot sisältävät uuden pelastusaseman vuokrankorotuksen, jonka Siun sote laskuttaa kaupungilta takaisin läpilaskutuseränä. Yhteensä menot ovat 44,4 miljoonaa euroa, jossa on kasvua 28,2 tuhatta euroa eli 0,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna.

	2021	2022	Muutos	Muutos-%
€				
Sosiaali- ja terveysten palvelut	43 178 964	42 992 501	-186 463	-0,4 %
Ympäristöterveydenhuolto	416 267	435 041	18 774	4,5 %
Pelastustoimi	814 011	1 009 947	195 936	24,1 % *)
Yhteensä	44 409 242	44 437 489	28 247	0,1 %
*) Pelastuslaitoksen vuokran korotuksen erotus 145 417 €				

Väestö

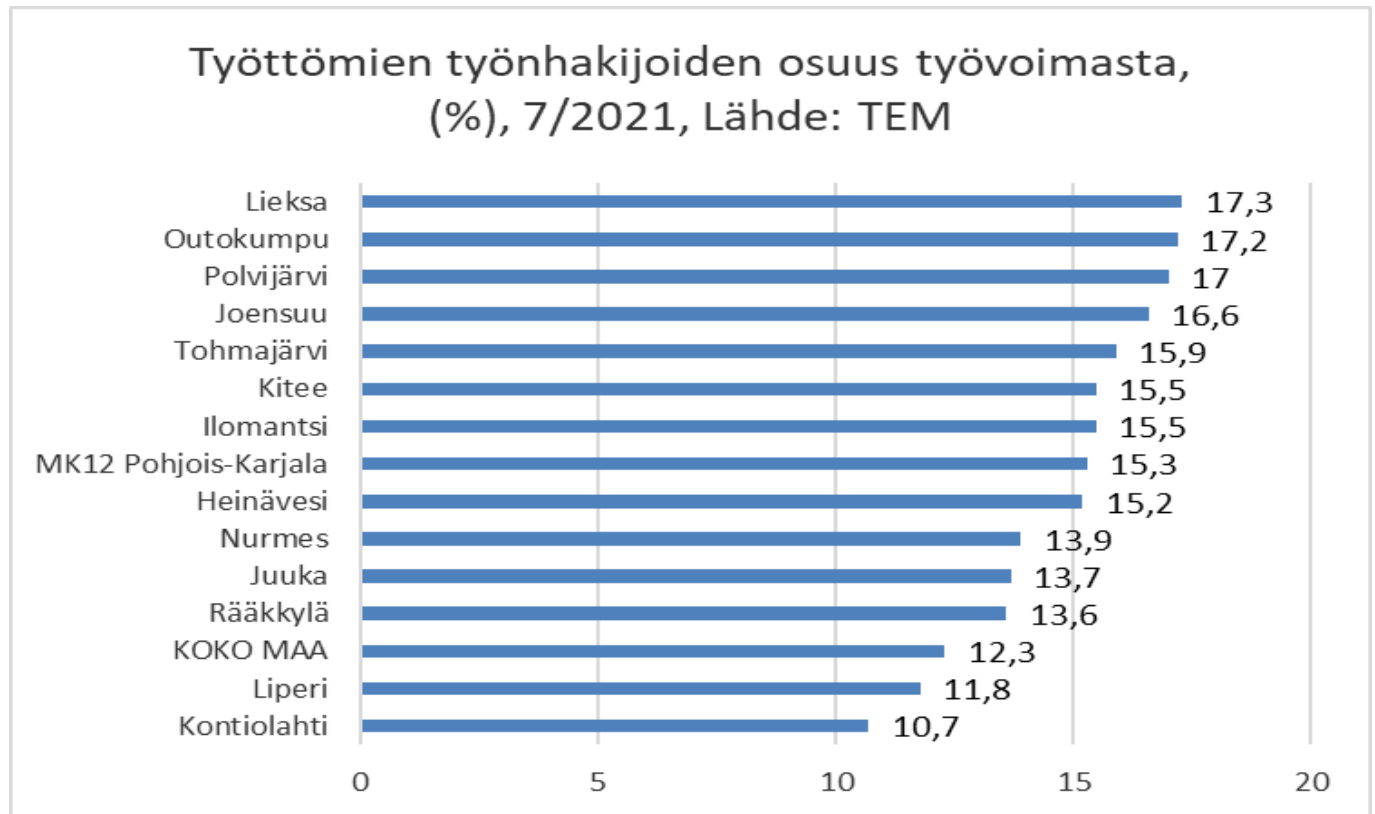
Väestön kehitys on muuttoliikkeen ansiosta jatkunut kaupungissa myönteisenä. Vuoden 2021 tammi-syyskuussa nettomuuttoa kaupunkiin on tullut yhteensä 10 henkilöä. Väestömäärä kokonaisuutena on vähentynyt 65 henkilöä vuoden 2020 lopusta, mikä aiheutuu yli kaksi kertaa syntyvyyttä korkeammasta kuolleisuudesta. Kokonaisväestö vuoden 2021 syyskuun lopussa on Tilastokeskuksen väestötilaston mukaan 9436 asukasta.

Väestömuutosten ennakkotietoja kunnittain vuodelta 2021 (tammi–syyskuu)

Aluejako 2021	Luonnollinen väestönkasvu			Kuntien välinen muuttoliike			Siirtolaisuus			Kokonais- nettomuutto	Väestön- muutos	Väkiluku 30.9.2021 ennakko
	Elävänä syntyneet	Kuolleet	Syntyneiden enemmyys	Tulo- muutto*	Lähtö- muutto*	Netto- muutto	Maahan- muutto	Maasta- muutto	Netto- muutto			
Pohjois-Karjala	913	1 536	-623	7 012	6 892	120	481	101	380	500	-132	163 405
Heinävesi	11	45	-34	110	140	-30	13	0	13	-17	-53	3 143
Ilomantsi	11	75	-64	129	151	-22	4	1	3	-19	-80	4 669
Joensuu	482	537	-55	3947	3778	169	285	55	230	399	349	77 284
Juuka	19	92	-73	145	135	10	5	5	0	10	-63	4 464
Kontiolahti	129	71	58	799	698	101	14	5	9	110	163	15 020
Liperi	76	84	-8	548	530	18	12	4	8	26	19	12 013
Outokumpu	20	90	-70	260	260	0	14	4	10	10	-62	6 490
Polvijärvi	18	57	-39	130	137	-7	10	1	9	2	-41	4 160
Joensuun seutu	766	1 051	-285	6 068	5 829	239	357	75	282	521	232	127 243
Lieksa	37	161	-124	218	307	-89	38	16	22	-67	-192	10 527
Nurmes	52	122	-70	212	237	-25	37	2	35	10	-65	9 436
Pielisen Karjala	89	283	-194	430	544	-114	75	18	57	-57	-257	19 963
Kitee	38	125	-87	282	283	-1	40	5	35	34	-55	9 878
Rääkkylä	8	25	-17	77	76	1	2	0	2	3	-14	2 052
Tohmajärvi	12	52	-40	155	160	-5	7	3	4	-1	-38	4 269
Keski-Karjala	58	202	-144	514	519	-5	49	8	41	36	-107	16 199

Työttömyys

Työttömyys on laskenut viime vuosien aikana ja Nurmeksen työttömyys vuoden 2021 heinäkuussa oli Työ- ja elinkeinoministeriön ennakotiedon mukaan 13,9 prosenttia. Työttömyysaste on alle maakunnan keskitason.

1.5 Riskien arviointi Nurmeksen kaupungin talousarvioprosessissa

Valtuusto ja kaupunginhallitus hyväksyivät syyskuussa 2020 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan linjaukset sekä ohjeistuksen. Ohjeistuksessa kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset riskit, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sekä sisäisiä että ulkoisia riskejä.

Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä. Hyvinvointilautakunnan ja kaupunkirakennelautakunnan sekä konsernin tytäryhtiöiden tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Kaupunginhallitus kokoaa näiden perusteella koko kaupunkikonsernia koskevan riskianalyysin ja menettelytavat merkittävimpien riskien hallitsemiseksi.

Talousarviossa jokaisen toimialan kohdalla on kerrottu näkemys toimialan talousarviovuoden riskeistä ja niihin varautumisesta. Tytäryhtiöiden riskit on käyty läpi tytäryhtiöiden hallituksissa ja niitä ei kirjata sellaiseen talousarviokiirjaan.

1.6 Vuoden 2021 talousarvioon kirjattujen riskien analyysi

Vuoden 2021 talousarviota laadittaessa, kaupungin kaikkien toimintojen suurimmaksi riskiksi katsottiin kaupunginhallituksen mukaan koronapandemia. Vaikutusten arvioitiin koskevan Nurmesta joko välillisesti heikentyvän talouden tai tiukentuvien rajoitusten muodossa sekä suoraan paikallisen tautitilanteen pahentumisen kautta. Mahdollisen tilanteen pahenemisen ja alueellisten rajoitusten tiukentamisen arvioitiin vaikuttavan kaupungin toiminnan tavoitteiden saavuttamiseen haitallisesti, erityisesti hyvinvointipalveluissa. Rajoituksista oletettiin aiheuttavan ennakoitua suurempia pitkäkestoisia kustannusvaikutuksia. Tärkeänä pidettiin talouden seuraamista aktiivisesti vuoden 2021 aikana ja tasapainottamisohjelman riittävyyden tarkastelua vuoden 2022 talousarviota laadittaessa.

Pandemian arvioitiin aiheuttava riskinä myös henkilöstön jaksamiselle. Työn tekemisen järjestelyjä sekä normaalin toiminnan jatkamisen merkitystä korostettiin. Henkilöstön työvuoroilla ja etätöiden aikatauluttamisella voitaisiin pienentää riskiä laajan henkilöstöjoukon yhtäaikaisesta altistumisesta. Kaupungin perustoimintojen ylläpidosta huolehtimisen tärkeyttä pandemian aikana painotettiin.

Riskiksi talouden suunnittelukaudelle arvioitiin myös Nurmeksen konsernirakenteen tehokkaan toiminnan puuttuminen. Kaupungin toiminta on lakisääteisistä syistä ja kaupungin omilla päätöksillä hajautunut konserniyhtiöihin ja emokuntaan, joten koko konsernirakenteen tehokas toimiminen on tärkeää. Kaupunginhallitus näki suunnittelukaudella riskiksi myös sen, että yhtiöiden ja emon välinen toiminta ei ole riittävän tiivistä ja tehokasta.

Riskien toteutumista arvioitaessa on todettava, että koronapandemian vaikutukset Nurmeksen talouteen ovat jääneet kokonaisuutena vähäisiksi. Pandemia on koetellut kaikista eniten pieniä palveluyrityksiä, jotka ovat saaneet jonkin verran helpotusta korona-avustuksista. Kaupungin elinkeinorakenteen monipuolisuus on auttanut koronasta selviytymisessä. Merkittäviltä lomautuksilta on välttytty, ja osa toimialoista on jopa parantanut asemiaan korona-aikana.

Kaupungin oma talous on ollut epidemian aikana vakaa, ja merkittävät valtion tukitoimenpiteet koko kunta-sektorille vuosina 2020 ja 2021 ovat parantaneet talouden kestäkykyä.

Pandemian vaikutukset henkilöstöön ja erityisesti hyvinvointipalvelujen toimintaan ovat olleet rajoitusten takia merkittävät. Vuoden 2021 rokotusten myötä henkilöstö on voinut palata etätöistä normaaliin toimistotyöhön, joskin mahdollisuus etätöihin on edelleen tarvittaessa olemassa. Hyvinvointipalvelujen toimiala on päässyt käynnistämään toimintaansa täysipainoisemmaksi rajoitusten lieventyessä.

Merkittävin konsernirakenteen muutos tapahtui, kun Nurmeksen Yrityspalvelut Oy aloitti toimintansa 1.1.2021. Yhtiölle siirtyi Nurmeksen kaupungin yrityksille vuokraamia toimitiloja noin 8 miljoonalla eurolla. Konsernirakenteen toimivuuden edistämiseksi kaupungin uuden strategian valmisteluun on perustettu konserniryhmä, jonka tehtävänä on konsernirakenteen toimivuuden ja kehitystarpeiden arviointi.

1.7 Riskit talouden suunnittelukaudella

Vuoden 2022 merkittävänä riskinä on edelleen koronapandemian pitkittyminen tai muuttuminen jälleen vakavammaksi. Mahdolliset vaikutukset kaupungin toimintaan ja talouteen tulevat ensisijaisesti taudin leviämisen ja rajoitustoimenpiteiden seurauksena. Kaupungilla on kuitenkin valmius nopeisiin toimenpiteisiin, mikäli tautitilanne merkittävästi pahenisi nykyisestään. Myös valtion tukitoimenpiteiden sovittaminen tautitilanteeseen on tärkeää.

Vuoden 2023 alusta tapahtuu suuri toiminnallinen muutos, kun uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa. Hyvinvointialueiden järjestettäväksi siirtyvät sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut sekä pelastustoimi, joiden järjestämisvastuu Pohjois-Karjalan kunnissa on nykyisin Siun sote kuntayhtymällä. Siun soten toiminta lakkaa muutoksen seurauksena. Muutoksella on merkittävä vaikutus kaupungin talouteen, kun yli puolet toimintakuluista siirtyy hyvinvointialueille ja verotulot puolittuvat. Pitkällä aikavälillä on olemassa riski, että sote-muutoksesta aiheutuu painetta kaupungin talouden tasapainoon, joskin negatiivisia muutosvaikutuksia kompensoidaan valtionosuuksilla. Hyvinvointialueiden perustaminen vaikuttaa myös kaupungin nykyisin Siun sotelle tuottamiin palveluihin, joiden uudelleen järjestämisessä toiminnalliset ja taloudelliset riskit tulee analysoida huolella. Sote -muutos heijastuu niin ikään kaupungin asukkaisiin, koska vastuu sosiaali- ja terveystaloudellisten palvelujen järjestämisestä siirtyy pois kaupungin vastuulta.

Kaupungin uusi strategia hyväksytään vuoden 2022 alussa ja uuden strategian jalkauttaminen onnistuneesti on välttämätöntä. Jalkauttamisesta aiheutuva riski pienentää kaupungin suunnittelu- ja seurantajärjestelmää, jossa organisaation toiminnalliset tavoitteet kytketään strategiassa määritettyihin tavoitteisiin. Uusi strategia on vasta valmisteluvaiheessa talousarviota laadittaessa, joten talousarviovuoden toiminnallisia tavoitteita päivitetään tarvittaessa uudelleen strategian hyväksymisen jälkeen. Uuden strategian eräänä tavoitteena on konserniohjauksen sekä konsernin kokonaisuuden toteuttavan toiminnan tehostaminen.

Nurmeksen kaupungilla on ollut haasteena joidenkin avoinna olevien avainhenkilöpaikkojen täyttäminen. Kaupunki joutuu kilpailemaan osaajaresursseista lukuisten kuntatyönantajien ja yksityissektorin kanssa. Riskinä on, että osaavan henkilöstön saatavuusongelmat jatkuvat tai syvenevät tulevaisuudessa.

1.8 Strateginen suunnitelma

Nurmeksen kaupunki on aloittanut syksyllä 2021 laatia uutta kaupunkistrategiaa 2022- 2025, joka on tarkoitus hyväksyä valtuustossa vuoden 2022 alussa. Uusi strategia sisältää viisi sektoria, jotka ovat elinvoima, imago, hyvinvointi, sijainti ja konserni. Strategian laadintaa tehdään sektoreihin jaetuissa työryhmissä, joissa ovat mukana valtuuston sekä johtoryhmän jäsenet. Vuoden 2022 talousarviossa toiminnalliset tavoitteet on ryhmitelty strategisten sektoreiden mukaan. Strategian valmistuttua toiminnallisten tavoitteita päivitetään tarvittaessa.

2 Talouden tasapainottaminen

Kuntaliitoksen yhdistymishallitus hyväksyi 10.6.2019 § 23 talouden tasapainottamisohjelman vuosille 2020-2025. Tuottavuusohjelma sisältää sekä tulojen lisäyksiä että menojen vähennyksiä toimialoittain ja Siun sotelle.

Tuottavuusohjelmaa noudatetaan myös vuoden 2022 talousarviossa. Toimialat ovat esittäneet talousarviossa keinot ohjelman toteuttamiseksi. Sote-uudistus poistaa sote-menojen osuuden tuottavuusohjelmasta vuodesta 2023 lähtien.

Vuositasolla	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Yhteensä
KHAL	40 000	48 000	48 000	48 000	48 000	11 000	243 000
HYPÄ	40 000	48 000	48 000	48 000	48 000	11 000	243 000
KARAPA	40 000	48 000	48 000	48 000	48 000	11 000	243 000
Siun sote	129 000	155 000	155 000	155 000	155 000	36 000	784 000
Yhteensä	249 000	299 000	299 000	299 000	299 000	69 000	1 513 000
Kumulatiivisesti	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
KHAL	40 000	88 000	136 000	184 000	232 000	243 000	
HYPÄ	40 000	88 000	136 000	184 000	232 000	243 000	
KARAPA	40 000	88 000	136 000	184 000	232 000	243 000	
Siun sote	129 000	284 000	438 000	593 000	748 000	784 000	
Yhteensä	249 000	548 000	846 000	1 145 000	1 444 000	1 513 000	

Tuottavuusohjelma (yhdistymishallitus 10.6.2019 § 23)

Tuottavuusohjelman toimenpiteet vuonna 2022

Toimialakohtaiset tuottavuusohjelman toimenpiteet talousarviovuonna ovat yhteensä 325.500 euroa. Tuottavuusohjelman mukaan jokaisen toimialan tuottavuustavoitteena on 48.000 tuhatta euroa eli yhteensä 144.000 tuhatta euroa.

Kaupunginhallituksen toimialan tuottavuusohjelman toimenpiteenä ovat vakuutusten kilpailutuksesta saatu kustannussäästö nettomääräisesti noin 60 000 € vuodessa sekä asianhallintapäällikön sijaisuudesta saatavat säästöt 20.000 euroa, yhteensä 80.000 euroa.

Hyvinvointipalvelut toimialan tuottavuusohjelma on yhteensä 160 500 €. Tuottavuusohjelman kokonaisuus muodostuu Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymältä vuokratusta kielenopetusluokan vuokrasopimuksen irtisanomisesta 8.900 €, järjestökoordinaattorin palkkakustannuksista (hankkeen päätyminen) 45.600 €, koulunkäynninohjaajien lomautuksista aiheutuvista palkkakustannuksista 70.000 € sekä kotihoidontuen kuntalisään varatun määrärahan pienentämisestä 36.000 eurolla vähäisen käytön takia.

Kaupunkirakennepalvelut toimialan tuottavuusohjelma on yhteensä 85.000 euroa seuraava.

Toimenpiteet 2022	Tuotot	Kulut	Toimintakate	Toimenpiteet
	[€]	[€]	[€]	
Nurmeksien kaupungin toimitilaohjelma 2018-2030				
Vanha kirjasto		-20 000	-20 000	Lämmitys pois
Vanha TeVi		-10 000	-10 000	sisälämpötila minimilämpöön +8
Keskustan koulu		-20 000	-20 000	sisälämpötilaan +10
Vanha Niksula		-10 000	-10 000	lämmitys pois
Muut toimenpiteet				
Putkiasentajan toimi			-25 000	Toimea ei täytetä. Palkka sivukuluineen ja ostopalveluiden lisäys otettu huomioon.
			-85 000	

Lisäksi tuottavuusohjelmaan sisältyy verorahoituksen kehittämisen kehikko vuosille 2020-2025 niin, että verorahoitus paranee 650 tuhatta euroa vuodesta 2022 alkaen. Kehikon tavoite toteutuu, kun valtuusto päätti korottaa vuoden 2022 kunnallisveroa 20,5 prosentista 21,00 prosenttiin.

Muutokset lautakuntaesityksiin

Kaupunginjohtajan toimialoittaisissa talousarvioneuvotteluissa tehtyjen muutosten jälkeen talousarvioesitys (TA2022) sisältää yhteensä 982.320 euroa tulosta parantavia eriä lautakuntaesityksiin verrattuna, muutokset jakaantuvat toimialoittain seuraavasti:

Hyvinvointipalvelut:

Yhteistoimintaosuudet (Hyvärilä)	
etsivä nuorisotyö lisäys	10 000
työpajan toiminta vähennys	- 10 000
Kalusto vähennystä yht.	30 000
perusopetus (sis. IP-toiminnan)	24 510
varhaiskasvatus alue 1	1 850
varhaiskasvatus alue 2	3 190
perhepäivähoito	450
Kotikuntakorvaukset entiseltä kotikunnalta	20 000
varhaiskasvatus alue 1	7 000
perhepäivähoito	13 000
Kalusto	- 8 000
kalusto ei luetteloitava lisäys (3D-lasit)	- 5 000
kalusto luetteloitava lisäys (kaiutin)	- 3 000
Muut muutokset	- 11 754
TULOSVAIKUTUS YHTEENSÄ	<u>30 246</u>

Kaupunkirakennepalvelut:

Metsänmyyntituotot		100 000
Rakennusvalvonta yms. Maksut		20 000
Tuet ja avustukset		3 000
Rakennusten vuokrat		262 743
Maa-alueiden vuokrat		7 174
Muut tuluerät		232 626
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ		625 543
Alueiden rakentaminen ja kunnossapito	-	150 000
Asiantuntijapalvelut	-	10 000
Muut kuluerät	-	38 832
TOIMINTAKULUJEN VÄHENNYS	-	198 832
TULOSVAIKUTUS YHTEENSÄ		824 375

Rahoituserät

Valtionosuudet		34 699
Korkotuotot- ja kulut		93 000
Yhteensä		127 699

Talousarvion toimintatuotot ja -kulut (ulkoiset ja sisäiset) sekä toimintakatteet jakautuvat toimialoittain seuraavasti:

	TA2021	TA2022	Muutos	Muutos
			2021>2022	%
Ulkoiset ja sisäiset toimintatuotot				
Kaupunginhallituksen toimiala	5 283 585	5 180 229	-103 356	-2,0 %
Hyvinvointipalveluiden toimiala	608 233	513 180	-95 053	-15,6 %
Kaupunkirakennepalveluiden toimiala	8 501 526	9 109 134	607 608	7,1 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	14 393 344	14 802 543	409 199	2,8 %
Ulkoiset ja sisäiset toimintakulut:				
Kaupunginhallituksen toimiala	- 55 781 538	- 56 332 007	-550 468	1,0 %
Hyvinvointipalveluiden toimiala	- 19 529 293	- 20 275 075	-745 782	3,8 %
Kaupunkirakennepalveluiden toimiala	- 8 239 893	- 9 014 624	-774 731	9,4 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	- 83 550 724	- 85 621 706	-2 070 981	2,5 %
Toimintakate:				
Kaupunginhallituksen toimiala	- 50 497 953	- 51 151 778	-653 824	1,3 %
Hyvinvointipalveluiden toimiala	- 18 921 060	- 19 761 895	-840 835	4,4 %
Kaupunkirakennepalveluiden toimiala	286 633	104 510	-182 123	-63,5 %
TOIMINTAKATE YHTEENSÄ	- 69 132 380	- 70 809 163	-1 676 782	2,4 %

3 Talousarvion laskentaperusteet ja ohjeistus

3.1 Tulorahoituksen perusteet

Valtionosuudet

Valtiovarainministeriön katsauksen mukaan peruspalvelujen valtionosuudet kasvavat valtakunnallisesti vuonna 2022 noin 290 milj. eurolla verrattuna vuoden 2021 varsinaiseen talousarvioon. Valtionosuuden kasvua vuonna 2022 selittävät ennen kaikkea hallituksen kevään 2021 kehysriihessä päättämä 246 milj. euron erillinen valtionosuuden korotus sekä vuoden 2022 indeksikorotus (2,5 %), joka on noin 188 milj. euroa. Kuntien uudet ja laajenevat tehtävät lisäävät valtionosuutta noin 116 milj. eurolla.

Valtionosuuden tasoa laskee erityisesti vuonna 2021 koronapandemian vuoksi maksettujen noin 300 milj. euron kertaluonteisten lisäysten poistuminen.

Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistuksen vaikutus on noin 564 milj. euroa. Kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutusta ei kuitenkaan huomioida, vaan valtionosuuteen tehdään kustannustenjaon tarkistuksen vaikutusta vastaava vähennys. Tämä johtuu siitä, että kuntataloutta on tuettu voimakkaasti vuonna 2020 ja koronasta aiheutuvat välittömät kustannukset kompensoidaan kunnille myös vuonna 2021. Valtionosuutta korotetaan kuitenkin edellä mainitulla erillisellä 245,7 milj. euron lisäyksellä.

Valtionosuudet ilmoitetaan niin, että valtion päättämistä verovähennyksistä johtuvat kompensatiot ilmoitetaan omana osionaan erillään varsinaisista peruspalveluiden ja OKM:n valtionosuuksista. Muutos tehtiin jo vuoden 2020 muutettuun tuloslaskelmaan (Nurmeksen kaupunginvaltuusto, 2.9.2020 § 60).

Nurmeksen kaupungin talousarviossa peruspalveluiden valtionosuuksia arvioidaan saatavan 29,8 miljoonaa ja verotulojen tasaukseen perustuvaa valtionosuutta 8,3 miljoonaa euroa. Verotulomenetysten kompensatioiden osuus on 6,4 miljoonaa euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuuksiksi arvioidaan -1,0 miljoonaa euroa. Yhteensä valtionosuuksia saadaan 43,5 miljoonaa euroa, jossa on kasvua vuoden 2021 valtionosuuksiin 2,3 miljoonaa euroa (5,6 %). Valtionosuusennusteet voivat vielä tarkentua ennen vuoden loppua.

Valtionosuuksien jakauma:

	TP 2020	TA+MUUT. 2021	LTK 2022	TA 2022	Ero%
	43 339 376	41 222 518	43 509 255	43 543 954	5,6
Kunnan peruspalv.valt.osuus	30 453 213	27 566 366	29 783 734	29 783 734	8,0
Verotul.perust.valt.os.tasaus	8 236 068	8 829 864	8 304 075	8 304 075	-6,0
Opet.-ja kult.toim.muut valt.o	-1 125 051	-1 163 047	-988 214	-988 214	-15,0
Verotulomenetysten kompensati	5 775 146	5 989 335	6 409 660	6 444 359	7,6

Verotulot

Kunnanvaltuusto vahvisti 28.10.2021 vuoden 2022 veroprosentit seuraavasti:

- tuloveroprosentti 21,00
- yleinen kiinteistövero 1,05
- vakinainen asunto 0,47
- muu asuinrakennus 1,04
- yleishyödylliset yhteisöt 0,0
- voimalaitosten kiinteistövero 2,85

Kunnan tuloverossa on 0,5 prosenttiyksikön korotus ja muut veroprosentit pysyvät ennallaan.

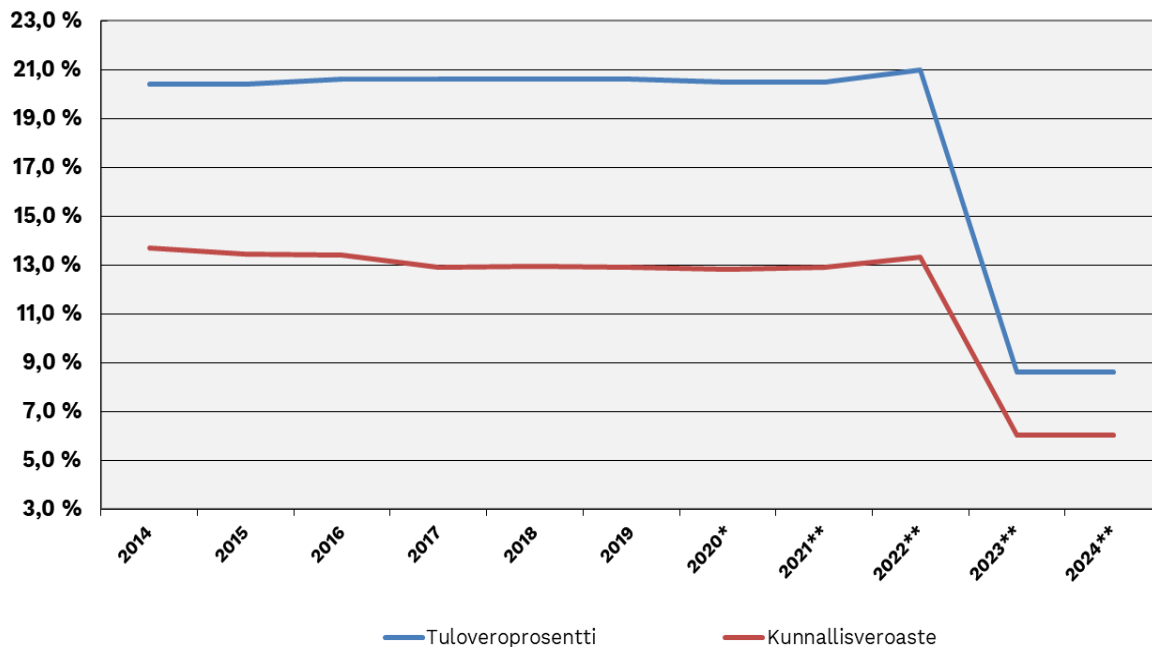
Vuoden 2022 talousarviossa nurmeslaisten ansiotulojen ennustetaan olevan yhteensä 199 miljoonaa euroa, josta vähennysten jälkeen verotettava tulo on 126 miljoonaa euroa. Kunnallisveroa kertyy maksuunpantavaksi 21,00 tuloveroprosentilla 26,5 miljoonaa euroa.

Tuloveroprosentti ja efektiivinen kunnallisveroaste											1000 €
Verovuosi	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020*	2021**	2022**	2023**	2024**
Ansiotulot	192 281	190 698	190 550	190 072	192 668	192 329	195 453	197 592	198 574	200 552	202 644
Maksettava vero	26 369	25 619	25 524	24 502	24 960	24 812	25 034	25 488	26 487	12 091	12 258
Tuloveroprosentti	20,40 %	20,40 %	20,60 %	20,60 %	20,60 %	20,60 %	20,50 %	20,50 %	21,00 %	8,61 %	8,61 %
Kunnallisveroaste	13,71 %	13,43 %	13,39 %	12,89 %	12,95 %	12,90 %	12,81 %	12,90 %	13,34 %	6,03 %	6,05 %
Erotus	6,68 %	6,96 %	7,21 %	7,71 %	7,65 %	7,70 %	7,69 %	7,60 %	7,66 %	2,58 %	2,56 %

Efektiivisen veroprosentin ja tuloveroprosentin muutokset Nurmeksessa 2014–2024

MAKSETTAVA KUNNALLISVERO						
VEROTETTAVA TULO	2019	2020*	2021**	2022**	2023**	2024**
Verotettava tulo 1000 €	120 437	122 116	124 333	126 128	140 425	142 367
Muutos %	-0,6	1,4	1,8	1,4	11,3	1,4
Verotett. tulo €/Asukas	12 609	12 853	13 293	13 691	15 476	15 919
Muutos %	1,8	1,9	3,4	3,0	13,0	2,9
Efektiivinen veroaste %	12,90	12,81	12,90	13,34	6,03	6,05

Verotettavien tulojen ennakko vuoden 2022 talousarviossa

Tuloveroprosentin ja kunnallisveroasteen (efektiivinen) kehitys

Yhteisöveron jako-osuus vuodelle 2022 määräytyy vuosien 2019 ja 2020 yhteisövero-osuuksien keskiarvon perusteella, vuoden 2022 yhteisöverokanta on 20 %. Kuntien yhteisöveron jako-osuuteen tehtiin vuodelle 2020 kymmenen prosenttiyksikön määräaikainen korotus osana koronatukea ja sama korotus on ollut voimassa myös vuonna 2021. Määräaikaisen jako-osuuden korotuksen päätyminen pienentää yhteisöveroja yli miljoonalla eurolla. Yhteisöveroa kertyy vuonna 2022 noin 3,5 miljoonaa euroa, kun vuonna 2021 yhteisöveroa kertyy tilitettäväksi arviolta 4,7 miljoonaa euroa.

Kiinteistöveroa kertyy talousarviovuonna arviolta 2,1 miljoonaa euroa. Epävarmaa on, kirjautuvatko kaikki talousarviovuoden kiinteistöverotulot tilikauden aikana kuten talousarviossa oletetaan.

Verotulojen jakauma:

	TP 2020	TA+MUUT. 2021	LTK 2022	TA 2022	Ero%
	29 858 070	31 644 000	32 084 000	32 084 000	1,4
Kunnan tulovero	24 486 984	25 230 000	26 487 000	26 487 000	5,0
Kiinteistövero	1 912 951	2 432 000	2 120 000	2 120 000	-12,8
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 458 135	3 982 000	3 477 000	3 477 000	-12,7

3.2 Talousarvion muutokset ja kehittämistavoitteet

Kuntalain muutoksen myötä valtuuston on asetettava määrärahojen lisäksi kullekin tulosalueelle määrä-, laatu- ja taloudellisuustavoitteet. Myös tavoitteiden sitovuus voidaan määritellä talousarviossa. Toiminnalliset tavoitteet on laadittu tulosalueittain valtuustoon nähden sitoviksi. Toiminnalliset tavoitteet sisältävät vuosittaista jatkuvaa toimintaa sekä valtuuston antamien erityistavoitteiden toteuttamistoimia.

Talousarvion laadintaan on vaikuttanut uuden strategian valmistelu, joka on käynnistetty syksyllä 2021. Uusi strategia on tarkoitus hyväksyä valtuustossa vuoden 2022 alussa. Talousarvion ja strategian laadinnan toteutuessa samanaikaisesti, talousarviovuoden suunnittelussa on jouduttu ennakoimaan uuden strategian vaikutuksia toimintaan. Uutta strategista näkökulmaa suunnitteluun on voitu tuoda muun muassa lautakuntien ja strategiatyöryhmien yhteistyöllä sekä toimialojen ja tytäryhtiöiden kanssa käydyissä talousarvioneuvotteluissa. Uuden strategian vaikutukset talousarviovuoden tavoiteasetantaan tiedetään strategian tultua hyväksytyksi, minkä jälkeen talousarvioon tehdään tarvittavat päivitykset.

Vuoden 2022 toiminnalliset tavoitteet on jo ryhmitelty uuden strategian sektoriluokituksen mukaan; elinvoima, hyvinvointi, sijainti, imago ja konserni.

3.3 Talousarvion sitovuus ja toimintaohjeet

Määrärahat ovat käytettävissä kunnan lakimääräisiin tehtäviin ilman eri perusteluja ja kaupunginvaltuuston päätöksellä kaupungille otettuihin tehtäviin. Kaupungin toimialaa ei saa laajentaa ilman valtuuston tekemää päätöstä. Toimialamuutokset on esitettävä talousarvioperusteluissa.

Talousarviokirjassa valtuustoon nähden sitovia määrärahoja ovat koko kaupungin toimintakate, tulosalueiden toimintakatteet, verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot ja -kulut (nettona) sekä suunnitelman mukaiset poistot yhteensä. Investointimäärärahat ovat sitovia hankekohtaisesti nettona. Rahoituslaskelman sitovia tavoitteita ovat toiminnan ja investointien rahavirta sekä rahavarojen muutos.

Käyttötalouden perustelujen sitovuudesta on otettava huomioon lisäksi se, että mikäli kuntalaisille tuotettavassa palveluvalikoimassa, palvelutuotannon määrässä tai laadussa tai palveluverkossa tapahtuu talousarvioon nähden oleellisia muutoksia, on muutokset tuotava kaupunginvaltuustoon.

Määrärahoja koskevat perusteluosan tekstit ohjaavat tulosalueiden toimintaa. Mikäli perusteissa tapahtuu merkittäviä muutoksia, on niistä informoitava kaupunginhallitusta.

Talousarvio on laadittu jokaiselle tulosityksikölle kustannuspaikoittain sekä tarvittaessa toiminnoittain ja kohteittain. Talousarviokirjassa esitetään toimintatuotot ja toimintakulut nettona tulosalueittain sekä tarkemmin eriteltynä toimialoittain.

Käyttösuunnitelman on pysyttävä valtuuston antamissa tulosaluekohtaisissa rajoituksissa ja tavoitteissa. Jos hanketta ei ole mainittu talousarvioperusteluissa ja se ylittää tulosalueen toimintakatteen, voi hanke toteutua vain kaupunginvaltuuston hyväksynnällä. Hyväksytyn toimintakatteen sisällä tulosalue voi muuttaa talouttaan itsenäisesti.

Tulosalueiden ja toimialojen ei tarvitse tehdä erillisiä käyttötaloussuunnitelmia, jos kaupunginhallitus tai lautakunta ei erikseen määrää.

Kaupunginhallitus raportoi valtuustolle tavoitteiden toteutumisesta osavuosiraportoinnin ja tilinpäätöksen yhteydessä. Osavuosiraportit laaditaan huhtikuun ja elokuun lopun tilanteista ja koko toimintavuosi raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä. Konserniyhtiöiden toiminnallisten tavoitteiden toteumat raportoidaan toisen osavuosikatsauksen yhteydessä.

Lautakunnat päättävät omalta hallintokunnaltaan vaadittavasta sisäisestä raportoinnista.

Talousarviolainojen ottaminen ja lyhentäminen

Kaupunginhallituksella on oikeus ottaa talousarviossa oleva lainamäärä joko kotimaisia ja/tai ulkomaisia lainoja niin, että päätös koskee

- lainan ennen aikaista takaisinmaksamista sekä lainaehtojen muuttamista talousarviossa olevien määrärahojen puitteissa
- talousarviolainaa, jonka laina-aika on vähintään kaksi vuotta ja enintään 20 vuotta
- talousarviolainaa, jonka nimelliskorko lainanottohetkellä voi olla enintään 2 prosenttia
- talousarviolainaa, jonka emissiokurssin ja nimelliskoron perusteella laskettava efektiivinen korkoprosentti saa olla enintään 2 prosenttia.

Kaupunginjohtajalla on oikeus tehdä koron- ja valuutanvaihtosopimuksia sekä sopimuksia muuttuvakorkoisen lainan enimmäis- ja vähimmäiskorosta enintään hyväksytyssä talousarviossa olevan lainakannan verran. Vaihtosopimuksia voidaan tehdä kotimaisen tai ulkomaisen osapuolen kanssa, jonka pitkäaikainen luottokelpoisuus on hyvä.

Tilapäisluoton ottaminen

Talousjohtajalla on maksuvalmiuden turvaamiseksi oikeus ottaa kassalainoja, joita saa kulloinkin olla enintään 6 miljoonaa euroa.

Tilapäisten kassalainojen myöntäminen

Kaupunginhallituksella on oikeus myöntää korkeintaan kahden vuoden mittaisia ja korkeintaan 100 000 euron suuruisia väliaikaisrahoituksia yhdistyksien tai yhteisöjen hankkeiden toteuttamiseen. Väliaikaisrahoituksen ehtona on, että Leader tai muu luotettava julkinen rahoittaja on tehnyt hankkeesta positiivisen rahoituspäätöksen. Kaupunginhallitus arvioi jokaisen lainan erikseen.

4 Käyttötalousosa

Kaupunki järjestää ja tuottaa hyvinvointi- ja elinvoimapalveluja. Kaupungin tuotanto-organisaatio jakaantuu hyvinvointi- ja elinvoimapalveluihin.

Elinvoimapalvelut muodostuvat kaupunginhallituksen ja kaupunkirakennepalvelujen toimialoista.

Elinvoimapalvelujen kaupunginhallituksen toimiala vastaa erityisesti elinvoiman ja työllisyyden edistämisestä, sekä strategisesta maankäytöstä. Se vastaa koko organisaation ja rajapintojen hallinnon, henkilöstön, talouden ja työllisyyden, sekä konserniohjauksen yhteensovittamisesta ja muista yleisistä toimintaedellytyksistä.

Elinvoimapalvelujen kaupunkirakennepalveluiden toimiala vastaa erityisesti toimivan ja viihtyisän elinympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Tavoitteena on toimiva ja turvallinen kaupunki, joka vastaa hyvin asukkaiden ja elinkeinoelämän tarpeita.

Hyvinvointipalvelut toimiala vastaa hyvinvointipalvelujen kokonaisuudesta, vaikuttamistoimielinten toiminnasta ja Siun soten neuvottelukunnasta. Hyvinvointipalvelujen johtoryhmä yhteen sovittaa hyvinvointipalvelut toimialan toimintaa. Johtoryhmä koostuu hyvinvointipalvelujen toimialan johtavista viranhaltijoista.

Toimialat jakautuvat tulosalueisiin, jotka voivat jakautuvat tulosityksiköihin.

Kaupunginhallituksen toimialan tulosalueet ovat hallintopalvelut, ruokahuoltopalvelut, maaseutupalvelut ja Pielisen Karjalan lomituspalvelut.

Kaupunkirakennepalvelujen toimiala jakaantuu kolmeen tulosalueeseen, jotka ovat maankäyttö- ja lupapalvelut, tilapalvelut ja kuntatekniikan palvelut. Maankäyttö- ja lupapalvelut jakaantuvat maankäytön ja lupa-asioiden (rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun) tulosityksiköihin. Tilapalveluihin kuuluu kaksi tulosityksikköä, rakennuttaminen ja isännöinti. Kuntatekniikan palveluihin kuuluu kadunrakennuksen tulosityksikkö.

Hyvinvointipalvelujen toimiala jakautuu neljään tulosalueeseen, jotka ovat opetus- ja koulutuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, vapaa-aikapalvelut ja kulttuuripalvelut. Opetus- ja koulutuspalvelut tulosalueen tulosityksiköitä ovat: Kirkkokadun koulu, Porokylän koulu, Valtimon koulu, Nurmeksens lukio ja Ylä-Karjalan

kansalaisopisto. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat varhaiskasvatuksen alue 1 ja varhaiskasvatuksen alue 2 tulosityksiköt. Vapaa-aikapalvelujen tulosityksiköt ovat nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Kulttuuripalveluissa on kolme tulosityksikköä: kulttuuritoimi, kirjastopalvelut ja museo.

Kirjanpidon takia hyvinvointipalveluissa on käytössä hyvinvointipalveluiden hallinnon tulosalue ja kaupunkirakennepalveluissa kaupunkirakennepalveluiden hallinnon tulosalue. Näiden teknisten, hallintosään-
nöstä poikkeavien, tulosalueiden talousarviota ei esitetä talousarviossa, vaan summat kuuluvat suoraan toimialojen talousarvioihin. Hallinnon tulosalueiden kustannukset vyörytetään tilastoinnissa muille tulosalueille.

4.1 Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaisessa vakiomuotoisessa tilintarkastuskertomuksessa annetaan mm. lausunto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä.

Tilivelvollisella on vastuu johtamansa toiminnan riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä ja niiden jatkuvasta ylläpidosta. Tilivelvollisuus merkitsee sitä, että tilivelvollisen toiminta tulee valtuuston arvioitavaksi, häneen voidaan kohdistaa tilintarkastuskertomuksessa muistutus ja häneltä voidaan evätä vastuuvapaus sekä omasta että alaisensa tekemisestä tai tekemättä jättämisestä. Vaikka henkilö ei olisikaan lain tarkoittama tilivelvollinen, hänen on luonnollisesti hoidettava tehtävänsä asianmukaisella huolellisuudella eikä tilivelvollisaseman puuttuminen vapauta esimiehiä toiminnan valvontavastuusta.

Talousarviossa asetetaan valtuuston nähden sitovat talousarviotavoitteet. Tilivelvollisia ovat myös luottamushenkilöt. Tilivelvollisen määrittää lopullisesti tilintarkastaja tilintarkastuksen yhteydessä.

Tilivelvolliset vuoden 2022 talousarviossa tulosalueittain

Nurmeksen kaupunki kokonaisuudessaan: Kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, talousjohtaja

Kaupunginhallituksen toimiala: Kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, talousjohtaja

- Hallintopalvelut: Hallintojohtaja
- Ruokapalvelut: Ruokapalvelupäällikkö
- Maaseutupalvelut: Hallintojohtaja
- Lomituspalvelut: Lomituspalvelupäällikkö

Kaupunkirakennepalvelujen toimiala: Kaupunkirakennelautakunta, tekninen johtaja

- Kuntatekniikan palvelut: Kuntatekniikanpäällikkö
- Maankäyttö- ja lupapalvelut: Maankäyttöpäällikkö
- Tilapalvelut: Tilapalvelupäällikkö

Hyvinvointipalvelujen toimiala: Hyvinvointilautakunta, hyvinvointijohtaja

- Kulttuuripalvelut: Kulttuuripalvelujen tulosaluepäällikkö
- Opetus- ja koulutuspalvelut: Hyvinvointijohtaja
- Vapaa-aikapalvelut: Vapaa-aikapalvelujen tulosaluepäällikkö
- Varhaiskasvatuspalvelut: Varhaiskasvatuksen tulosaluepäällikkö

Investoinnit toteuttavien yksiköiden mukaisesti tekninen johtaja, kuntatekniikanpäällikkö, tilapalvelupäällikkö, hyvinvointijohtaja, kulttuuripalvelujen tulosaluepäällikkö, ruokapalvelupäällikkö tai hallintojohtaja

4.2 Käyttötalouden perusteet

Talousarvion laadinnassa on käytetty palkankorotuksien laskennassa 1,5 prosentin korotusta. Sivukulut määräytyvät oheisen taulukon mukaisesti:

Työn sivukulut	2019	2020	2021	TA2022
KuEL-palkkaperusteinen eläkemaksu	15,75 %	15,69 %	15,69 %	16,05 %
VAEL-maksut	16,78 %	16,78 %	16,78 %	16,66 %
Työkyvyttömyyseläkemaksu	1,00 %	1,34 %	1,31 %	1,14 %
Kansaneläke- ja sair.vak.maksu	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,35 %
Työttömyysvakuutusmaksu	2,02 %	1,60 %	1,70 %	1,70 %
Tapaturmavakuutusmaksu	0,70 %	0,70 %	0,80 %	0,80 %

Myöhemmissä taulukoissa esitys LTK 2022 tarkoittaa hallintokunnan alkuperäistä esitystä lautakunnalle ja ennen kaupunginjohtajan talousarvioneuvotteluja tehtyjä muutoksia. TA 2022, SV2023 ja SV 2024 ovat valtuuston käsittelyn jälkeen valtuuston hyväksymiä talousarvion päätöksiä.

Suunnitelmavuosien SV2023 ja SV2024 talousarviossa tuloja on kasvatettu 1,5 %, palkkoja 1,5 % ja muita menoja 2 % edellisestä vuodesta, kokouspalkkiot on pidetty vuoden 2022 tasossa. Rakenteellisia muutoksia tuloissa ja menoissa ovat maatalouslomituspalvelujen poistuminen ja sote-muutoksesta aiheutuvat menojen ja tulojen vähennykset SV2023.

Kaupunginvaltuuston kokouksessa 22.12.2021 § 185 tehtiin käyttötalouteen yhteensä 14.000 euron menolisäykset KH 13.12.2021 § 296 talousarvioesitykseen seuraavasti:

- Hallintopalvelut tulosalueelle ns. vaipparahan korotus 400 eurosta 500 euroon. Tulospäätös yhteensä - 6.000 euroa
- Hallintopalvelut tulosalueen toimintakuluihin 2.000 euron lisäys/vaikuttamistoimien vanhusneuvoston, vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston ja romanityöryhmän kustannuspaikoille. Tulovaikutus yhteensä -8.000 euroa.

Menolisäykset on päivitetty toimialojen talousarviotavoitteisiin (luku 5), tuloslaskelmiin (luvut 7 ja 8), rahoituslaskelmaan (luku 10) ja valtuustoon nähden sitoviin talousarviotavoitteisiin (luku 11).

5 Toimialojen talousarviotavoitteet

Nurmes yhteensä

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot							
Myyntituotot	5 414 498	5 658 601	5 836 873	5 956 873	5,3 %	3 843 618	3 901 272
Maksutuotot	813 043	847 101	648 200	668 200	-21,1 %	341 546	346 669
Tuet ja avustukset	571 409	531 896	328 250	331 250	-37,7 %	336 217	341 261
Muut toimintatuotot	9 143 456	7 355 746	7 576 303	7 846 220	6,7 %	7 957 819	8 077 186
Toimintatuotot	15 942 406	14 393 344	14 389 626	14 802 543	2,8 %	12 479 199	12 666 388
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-18 468 241	-18 645 014	-19 516 200	-19 524 200	4,7 %	-17 694 365	-17 877 162
Palkat ja palkkiot	-14 530 966	-14 710 275	-15 423 419	-15 430 147	4,9 %	-14 042 245	-14 250 552
Henkilösivukulut	-3 937 275	-3 934 739	-4 092 781	-4 094 053	4,0 %	-3 652 120	-3 626 610
Eläkekulut	-3 418 595	-3 419 787	-3 496 064	-3 497 220	2,3 %	-3 115 213	-3 081 703
Muut henkilösivukulut	-518 679	-514 952	-596 717	-596 833	15,9 %	-536 907	-544 907
Palvelujen ostot	-52 648 129	-54 998 795	-56 251 913	-56 098 718	2,0 %	-11 566 481	-11 788 133
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 689 183	-3 670 871	-3 872 537	-3 850 536	4,9 %	-3 902 715	-3 980 740
Avustukset	-1 458 189	-1 732 700	-1 598 500	-1 604 500	-7,4 %	-1 636 470	-1 669 080
Muut toimintakulut	-5 452 298	-4 503 344	-4 543 752	-4 543 752	0,9 %	-4 598 117	-4 672 065
Toimintakulut	-81 716 041	-83 550 724	-85 782 902	-85 621 706	2,5 %	-39 398 147	-39 987 180
Toimintakate	-65 739 059	-69 132 380	-71 383 276	-70 809 163	2,4 %	-26 918 948	-27 320 792
Verotulot	29 858 070	31 644 000	32 084 000	32 084 000	1,4 %	16 625 000	16 931 000
Valtionosuudet	43 339 376	41 222 518	43 509 255	43 543 954	5,6 %	14 823 447	14 823 447
Korkotuotot	152 685	70 000	150 000	225 000	221,4 %	240 000	260 000
Muut rahoitustuotot	483 824	450 000	475 000	475 000	5,6 %	450 000	450 000
Korkokulut	-125 606	-130 000	-130 000	-112 000	-13,8 %	-110 000	-100 000
Muut rahoituskulut	-8 358	-100	-18	-18	-82,0 %	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	502 546	389 900	494 982	587 982	50,8 %	580 000	610 000
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman muk. poistot	-5 310 511	-4 954 023	-4 521 066	-5 398 432	9,0 %	-5 379 595	-5 368 724
Poistot ja arvonalentumiset	-5 310 511	-4 954 023	-4 521 066	-5 398 432	9,0 %	-5 379 595	-5 368 724
Tilikauden tulos	2 650 422	-829 985	183 895	8 341-101,0 %		-270 096	-325 069

5.1 Kaupunginhallituksen toimiala

Toimialan kuvaus

Toimialan yleiskuvaus ja tehtävät

Kaupunginhallituksen toimiala vastaa kunnan yleisistä hallinnollisista toimintaedellytyksistä, asioiden valmistelusta kaupunginhallitukselle, ruokapalveluista, maatalousyrittäjien lomituspalveluista ja maa-seutuhallinnon järjestämisestä. Kaupunginhallituksen toimialan tulosalueet ovat hallintopalvelut, ruokapalvelut ja Pielisen Karjalan lomituspalvelut.

Toimialan henkilöstö ja toimipisteet

Toimialan henkilöstömäärältään suurin tulosalue on Pielisen Karjalan lomituspalvelut, jossa työskentelee 49 vakinaista lomittajaa, kaksi lomatoimen ohjaajaa ja lomituspalvelupäällikkö. Ruokapalveluissa työskentelee 23 vakinaista ruokapalvelutyöntekijää, ruokapalveluesimies Valtimolla ja ruokapalvelupäällikkö Nurmeksessa. Hallintopalvelut tulosalueella työskentelevät kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, konsernijohtaja, talousjohtaja, johdon sihteeri, työsuojelupäällikkö, asianhallintapäällikkö, työllisyysohjaaja, työllisyyskoordinaattori ja viisi toimistosihhteeriä. Lomituspalveluiden toimipiste ovat Kuntalaisten Talolla Valtimolla. Asiakaspalvelupäiviä järjestetään muissa yhteistoiminta-alueiden kunnissa. Hallintopalvelulla on asiakaspalvelupisteet sekä Kuntalaisten Talolla että kaupungintalolla, hallintopalvelujen toimipiste on kaupungintalolla. Ruokapalveluilla on valmistuskeittiöt Kyrölässä ja koulukeskuksessa Valtimolla, sekä 3 jakelukeittiötä Nurmeksien taajamassa.

Nurmeksien maaseutuhallinnon toiminnot siirtyivät ostopalveluina 1.1.2021 osaksi Liperin kunnan järjestämiä Joensuun seudun maaseutupalveluita, eikä maaseutuhallinto kuulu enää kaupungin toimintaorganisaatioon. Hallintosäännön mukaisesti maaseutuhallinto on kuitenkin oma tulosalueensa, jonka taloutta seurataan toimintakattetasolla valtuuston nähdessä sitovasti. Vuoden 2022 talousarviossa maaseutuhallinnon toimintakatteen sitovuus on -75.751 euroa.

Maatalousyrittäjien eläkelaitos (Mela) irtisanoi Nurmeksien kaupungin kanssa voimassa olevan lomituspalvelujen järjestämisen toimeksiantosopimuksen päättymään vuoden 2022 loppuun. Mela valitsi Tohmajärven kunnan koko Pohjois-Karjalan lomituspalvelujen järjestäjäkunnaksi, johon muut paikallisyksiköt yhdistyvät ja henkilöstö siirtyy liikkeen luovutuksella 1.1.2023.

Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valmistelu etenee siten, että tukipalveluja sosiaali- ja terveystalve-luille yli 50 %:a työajasta tekevät työntekijät siirtyvät hyvinvointialueen työntekijöiksi liikkeen luovutuk-sella. Kaupunginhallituksen toimiala muutos koskee ruokapalvelujen tulosaluetta. Muutos ruokapalve-luihin toimintaan on iso, muutoksen valmistelu on aloitettu.

Toimialan sisäinen valvonta

Kaupunginhallitus vastaa kaupunginhallituksen toimialan omien tehtäväalueiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoin-nista hallintosäännön ja hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Sisäinen valvonta on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakoina, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena ja sopimusten hallintana.

Päivitetty hallintosääntö astui voimaan 1.8.2021.

Toimialan riskienhallinta

Toimialan tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimialan toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Riskit jaotellaan neljään pääryhmään: strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit, sekä vahinkoriskit.

Koronaepidemian aiheuttamat riskit koskevat edelleen jokaista toimialan työyksikköä ja tulosaluetta. Koronaepidemiariskit voivat kuulua kaikkiin neljään riskien pääryhmään. Koronariskien hallitsemiseksi tehdään työyksiköissä tartuntatautien riskiarviointia säännöllisesti koronatilanteen muuttuessa paikallisesti, alueellisesti tai valtakunnallisesti. Fyysisten tapaamisten riskiä arvioidaan aina tapauskohtaisesti ja noudatetaan suojautumisesta, turvaväleistä, käsihygieniasta annettuja ohjeita. Etätöitä toteutetaan voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. Erityisen suuret taloudelliset ja toiminnalliset koronaepidemian riskit ovat ruokapalvelussa, jossa toiminta voidaan joutua hyvin nopeasti muuttamaan asiakasorganisaatioiden toiminnan muuttuessa. Koronaepidemiasta on seurannut henkilöstön psykofyysisen kuormituksen kasvu. Kuormitukseen pyritään vaikuttamaan tilanteen mukaisilla toimintaohjeilla, työvuorosuunnittelussa, työtehtävien ja lomien uudelleen järjestelyissä mahdollisuuksien mukaan.

Lomituspalvelut tulosalueella toimintaympäristön maakunnallinen muutos on riski. Siihen liittyviä riskejä ovat mm työvoiman riittävyys, haasteena lakisääteisten palvelujen hoitaminen niukkenevilla resursseilla ja uusien, nykyaikaisten navetoiden vaatima ammattitaitoisen henkilöstön saaminen paikallisyksikköön. Hallintohenkilöstön riittävyys ja jaksaminen muutoksessa.

Ruokapalvelut tulosalueella toimintaympäristön muutos hyvinvointialueen tukipalvelujen tuottamisen osalta on vaikutuksiltaan erittäin suuri. Toiminnan uudelleen organisointivaihtoehtojen valmistelu, päätöksenteko ja toimeenpano kireällä aikataululla sisältää merkittäviä riskejä. Riskeihin valmistaudutaan varaamalla riittävästi resursseja valmisteluun, tekemällä aktiivista yhteistyötä hyvinvointialueen valmisteluhenkilöstön kanssa ja käymällä säännöllistä yhteistoimintaa prosessin eri vaiheissa henkilöstön kanssa. Elintarveturvallisuuden riskit ovat edelleen merkittäviä, niihin varaudutaan tehostamalla omaa valvontaa ja ottamalla käyttöön uuden sähköisen omavalvontajärjestelmän.

Henkilöstöriski on kohonnut asianhallinnassa ja lomituspalveluissa henkilöstön vaihtumisen takia. Toimenpiteet riskien pienentämiseksi kaikilla tulosalueilla ovat rekrytointi, uusien sijaisten nimeäminen ja heidän perehdyttämisensä. Henkilöstöriski talous- ja palkkahallinnassa on jälleen kasvanut henkilöstön vaihtumisen takia Pielisen Karjalan tilitoimistoliikelaitoksessa.

Aluevaalien toteutuksessa riskeinä on vaalien poikkeuksellinen ajankohta ja henkilöstön vaihtuvuus vaalitehtävissä. Ennakkoäänestyksen vaalivirkailijoista valtaosa on hoitanut tehtävää oman toimen ohessa. Ajankohdasta johtuen heillä tilipäätösvalmisteluun ja vuodenvaihteen toiminnan käynnistämisestä johtuen paljon työtehtäviä. Riskiin varaudutaan pyrkimällä rekrytoimaan aikaisempaa enemmän määräaikaaisia vaalivirkailijoita.

Kaupunginhallituksen toimiala

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot							
Myyntituotot	4 583 553	4 453 085	4 603 629	4 603 629	3,4 %	2 520 826	2 558 638
Maksutuotot	432 545	435 000	331 700	331 700	-23,7 %	0	0
Tuet ja avustukset	357 845	360 000	238 900	238 900	-33,6 %	242 483	246 121
Muut toimintatuotot	3 722	35 500	6 000	6 000	-83,1 %	0	0
Toimintatuotot	5 377 666	5 283 585	5 180 229	5 180 229	-2,0 %	2 763 309	2 804 759
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-4 923 175	-4 714 880	-4 716 075	-4 724 075	0,2 %	-2 730 301	-2 739 647
Palkat ja palkkiot	-3 696 958	-3 582 954	-3 607 238	-3 613 966	0,9 %	-2 049 209	-2 078 012
Henkilösivukulut	-1 226 218	-1 131 926	-1 108 837	-1 110 109	-1,9 %	-681 092	-661 635
Eläkekulut	-1 068 269	-1 005 713	-967 904	-969 060	-3,6 %	-605 362	-584 805
Muut henkilösivukulut	-157 948	-126 213	-140 933	-141 049	11,8 %	-75 730	-76 830
Palvelujen ostot	-47 878 314	-48 464 142	-49 062 378	-49 062 378	1,2 %	-4 398 795	-4 486 660
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-937 694	-937 409	-1 007 626	-1 007 626	7,5 %	-1 002 946	-1 023 003
Avustukset	-842 064	-944 000	-794 000	-800 000	-15,3 %	-815 880	-832 078
Muut toimintakulut	-639 765	-721 107	-737 928	-737 928	2,3 %	-730 479	-741 598
Toimintakulut	-55 221 012	-55 781 538	-56 318 007	-56 332 007	1,0 %	-9 678 401	-9 822 985
Toimintakate	-49 843 346	-50 497 953	-51 137 778	-51 151 778	1,3 %	-6 915 092	-7 018 226
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman muk. poistot	-67 190	-62 703	-64 835	-64 835	3,4 %	-64 784	-60 362
Poistot ja arvonalentumiset	-67 190	-62 703	-64 835	-64 835	3,4 %	-64 784	-60 362
Tilikauden tulos	-49 910 925	-50 560 756	-51 202 631	-51 216 631	1,3 %	-6 979 876	-7 078 588

5.1.1 Hallintopalvelut

Tulosalueen yleiskuvaus

"Hallintopalvelut huolehtii valtuuston, kaupunginhallituksen, tarkastuslautakunnan ja vaikuttamistoimielinten toimintaan liittyvistä hallinnollisista tehtävistä ja muista yleisistä toimintaedellytyksistä. Talouden ja konserniohjauksen yhteensovittamisesta, työllisyyden edistämisestä, sekä strategisesta maankäytöstä. Se vastaa organisaation hallinnon, henkilöstön, työsuojelun, yhteistoiminnan, viestinnän ja työllisyyden yhteensovittamisesta ja rajapinnoista.

Tulosalueella kaupunginhallitus jakaa 30 000 euroa avustuksia yhdistyksille ja muille toimijoille sekä 500 euroa vaipparahaa jokaisen uuden syntyneen nurmeslaisen perheille. Nurmeksen kaupunki korvaa nurmeslaisten synnyttäjien synnytyksestä aiheutuvat välittömät kustannukset."

Hallintopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot	313 302	360 000	242 800	242 800	-32,6 %	246 442	250 139
Toimintakulut	-50 191 586	-50 874 863	-51 360 364	-51 374 364	1,0 %	-7 085 987	-7 188 293
Toimintakate	-49 878 285	-50 514 863	-51 117 564	-51 131 564	1,2 %	-6 839 545	-6 938 154
Suunnitelman muk. poistot	-50 525	-50 447	-50 384	-50 384	-0,1 %	-50 334	-50 294
Tilikauden tulos	-49 929 171	-50 565 310	-51 167 948	-51 181 948	1,2 %	-6 889 879	-6 988 448

Talousarviovuoden tavoitteet

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
ELINVOIMA	Laadintaan Tiedonhallintalain (906/2019) mukainen tiedonhallintamalli. Tiedonhallintamallilla määritellään ja kuvataan Nurmeksen kaupungin tiedonhallinta.	Koko tulosalue
ELINVOIMA	Järjestetään Viranomaisviikko Kuntalaisten Talolla. Kuntalaisten Talon asiakaspalvelupisteestä varattavat tilat ovat asiakkaiden varattavissa tilavarausjärjestelmästä.	Koko tulosalue
ELINVOIMA	Otetaan käyttöön sähköiset äänestysluettelot aluevalleissa molemmissa äänestysalueilla.	Koko tulosalue
ELINVOIMA	Käytetään palkkatukityöpaikkojen palkkoihin ja työnjohdon järjestämiseen 380 000 euroa. Palkkatukijaksoja jatketaan tarvittaessa kaupungin omalla rahoituksella, kunnes työssäoloehdot täyttyvät. Palkkatukipaikkoja kohdennetaan ensisijaisesti alle 35-vuotiaille ja yli 300 päivää työttömänä olleille. Palkkatukityötä tehostetaan kaupungin omissa työyksiköissä ja järjestöyhteistyöllä.	Koko tulosalue
ELINVOIMA	Laaditaan viestintäohjeet.	Koko tulosalue

HYVINVOINTI	Laaditaan kriisiviestintäohjeet.	Koko tulosalue
HYVINVOINTI	Asiakaspalvelutilanteisiin sovitaan turvallisuustoimenpiteet ja niitä noudatetaan.	Koko tulosalue
IMAGO	Lisätään sähköisiä markkinointitoimenpiteitä. Esimerkiksi selvittämällä sähköisen uutiskirjeen, kaupungin Youtube kanavan, livelähetysten ja LinkedIn sopivuus kuntamarkkinointiin esimerkiksi toteuttamalla positiivisuuskampanja.	Koko tulosalue
IMAGO	Rekrytointia kohdennetaan monikanavaisesti. Työntajamielikuvaa kehitetään.	Koko tulosalue

5.1.2 Ruokahuoltopalvelut

Tulosalueen yleiskuvaus

Ruokapalvelussa on 24 vakituista työntekijää viidessä eri toimipisteessä. Ruokapalvelun kaksi tuotantokeittiötä valmistaa arkipäivisin noin 1300 ateriala ja viikonloppuisin noin 500 ateriala päivässä. Lisäksi ruokapalvelun henkilökunta palvelee asiakkaita kolmessa jakelukeittiössä, terveyskeskuksessa, Kirkkokadun ja Porokylän koululla.

Valtimon koulukeskuksen tuotantokeittiö valmistaa ateriat Niksulän päiväkotii, Valtimon koululle, Kotorannan ja Välskärin asumisyksiköihin sekä pakkaa kotiin kuljetettavat ateriat Valtimon alueelle.

Kyrölän tuotantokeittiöstä ruokaa valmistetaan, pakataan ja lähetetään Nurmeksens viiteen päiväkotii, kahdelle koululle, terveyskeskukseen, toimintakeskukseen sekä Kuusikummun ja Kyrölän asumisyksiköihin. Lisäksi pakataan kotiin kuljetettavat ateriat Nurmeksens alueelle.

Suurimmat toimintakulut ruokapalveluilla ovat henkilöstökulut ja elintarvikkeiden hankintakulut. Suuret kustannukset aiheutuvat myös aterioiden kuljetuksista, ICT-palveluista sekä muista materiaali hankinnoista, joihin mm. pakkausmateriaalien hankinnat kuuluvat.

Ruokapalvelun toimintatuotoista noin 60 %:a tulee Siun sotelta. Vuoden 2021 alussa laadittiin ruokapalvelun ja Siun soten välinen palvelusopimus. Palvelusopimuksessa on kunkin asumisyksikön tarkat palvelukuvaukset, joissa sovitaan ruokapalvelun toimittaman ruoan ja palvelun laatuasosta. Ruokapalvelupäällikkö osallistuu Siun soten ravitsemuspalvelujen tapaamisiin vähintään kaksi kertaa vuodessa. Ruokapalvelu järjestää 1–2 kertaa vuodessa tapaamisia asumisyksiköiden toimijoiden kanssa, näissä tapaamisissa keskustellaan ajankohtaisista ruokapalveluun liittyvistä asioista. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen valmistelu etenee siten, että tukipalveluja sosiaali- ja terveyspalveluille yli 50 %a työajasta tekevät työntekijät siirtyvät hyvinvointialueen työntekijöiksi liikkeen luovutuksella vuoden 2023 alusta alkaen. Muutos ruokapalveluihin toimintaan on erittäin suuri. Muutoksen valmistelu on aloitettu.

Nurmeksens kaupungin sisäisten asiakkaiden ajankohtaisia ruokapalveluun liittyviä asioita käsitellään vähintäänkin kaksi kertaa vuodessa kokoontuvassa ravitsemistyöryhmässä. Lisäksi

ruokapalvelupäällikkö ja -esimies tapaavat eri asiakasryhmiä, esim. päiväkotiapulaisia vähintään kaksi kertaa vuodessa ruokapalveluun liittyvissä asioissa.

Ruokapalvelu hyväksyttiin Portaat luomuun -ohjelmaan 9.3.2020. Ohjelmassa ruokapalvelut on jaettu kolmeen eri ryhmään asiakaskunnan ja ruokalistan mukaan, vanhuspalveluun, kouluruokailuun ja päiväkotiruokailuun. Viimeksi luomusuunnitelma päivitettiin 8.10.2021. Vanhuspalvelu on tällä hetkellä ohjelman kolmannella portaalla, käytössä on 5 porrastuotetta ja luomuprosentti tarjottujen aterioiden määrästä on 3 prosenttia. Kouluruokailu on myös kolmannella portaalla ohjelmassa, kahdeksalla porrastuotteella ja luomuprosentti on 14. Päiväkotiruokailu on saavuttanut ohjelman neljännen portaan, kahdeksalla porrastuotteella ja tarjottujen aterioiden määrästä luomuprosentti on peräti 21. Päiväkotien osalta on mahdollista saavuttaa Maa- ja metsätalousministeriön Luomu 2.0 -ohjelman yksi päätaavoite. Tavoitteena on vuoteen 2030 mennessä Luomun käytön lisääminen 25 prosenttiin julkisissa ammattikeittiöissä kuten päiväkotien ja koulujen keittiöissä.

Ruokahuoltopalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot	2 311 324	2 436 315	2 479 672	2 479 672	1,8 %	2 516 867	2 554 620
Toimintakulut	-2 238 209	-2 338 174	-2 434 153	-2 434 153	4,1 %	-2 502 617	-2 543 176
Toimintakate	73 115	98 141	45 519	45 519	-53,6 %	14 250	11 444
Suunnitelman muk. poistot	-16 665	-12 256	-14 451	-14 451	17,9 %	-14 450	-10 068
Tilikauden tulos	56 440	85 885	31 068	31 068	-63,8 %	-200	1 376

Talousarviovuoden tavoitteet

Ruokahuoltopalvelun toiminnan keskeinen painopiste vuonna 2022 on valmistautuminen tällä hetkellä Siun sotelle tuotettavan ruokahuoltopalvelun muutoksiin hyvinvointialueiden toiminnan alkaessa vuoden 2023 alusta. Päätökset uudesta toimintamallista tehdään keväällä 2022, minkä jälkeen toimintamallin mukaiset toimenpiteet toteutetaan ruokahuoltopalveluissa vuoden 2022 aikana. Muutoksen vaikutukset tulosalueen tuottoihin ja kuluihin riippuvat valitusta toimintamallista.

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
KONSERNI	Ruokahuoltopalvelun uudelleen järjestely hyvinvointialueiden aloittaessa 2023 alussa - Uuden toimintamallin valinta - Tarvittavien sopimusten laadinta - Toiminnan ja henkilöstön uudelleen organisointi	Koko tulosalue
ELINVOIMA	Ruokapalvelun toiminnan järkipäristäminen ja keskitäminen tuotantokeittiöiden kesken Valtimon koulukeskuksen tuotantokeittiössä valmistetaan kaikki yksittäispakatut kotiin	1470 Ruokahuoltopalvelut

	kuljetettavat ateriat (kotipalvelu) ja Valtimon koulun ruoka. Kyrölän tuotantokeittiössä valmistetaan kaikki muut pakattavat ja kuljetettavat päiväkotien, koulujen ja Siunsoten asumisyksiköiden ateriat.	
ELINVOIMA	Ruokapalvelun ja sisäisten asiakkaiden välisten palvelusopimusten laatiminen Palvelusopimuksissa sovitaan palvelun ja ruoan laatu- tasosta koulu- ja päiväkotikohtaisesti.	1470 Ruokahuolto- palvelut
IMAGO	Portaat Luomuun ohjelmassa jatkaminen ja luomutuotteiden käytön lisääminen - Luomusuunnitelmien päivittäminen Portaat Luomuun ohjelmaan. - Lisätään luomutuotevalikoimaan vähintään yksi uusi luomutuote. - Luomuprosentin nostaminen yhdellä prosenttiyksiköllä. - Luomuruokapäivä järjestetään kerran vuodessa.	1470 Ruokahuolto- palvelut

5.1.3 Lomituspalvelut

Tulosalueen yleiskuvaus

Pielisen Karjalan lomituksen paikallisyksikkö järjestää lomituspalveluja kotieläintiloille Juuan, Lieksan ja Nurmeksen alueella. Vuosilomien haussa on siirrytty sähköiseen hakumenettelyyn. Lomituspalveluja käyttävän maatalousyrittäjän on haettava lomituspalveluja kirjallisesti paikallisyksiköltä vuosittain.

Maatalousyrittäjää kohden vuosilomaoikeus on 26 pv ja tuettua maksullista 120 h vuodessa. Lisäksi maatalousyrittäjällä on oikeus saada sijaisapulomitusta esim. sairauden, tapaturman, äitiysloman ja alle 3-vuotiaan hoitovapaa ajalle.

Lomituspalvelut tukevat maatalousyrittäjän työssä jaksamista antamalla hänelle mahdollisuuden irrottautua sitovasta kotieläinten hoitotyöstä.

Turkistuottajan lomituspalvelut on tarkoitettu niille turkistuottajille, jotka kasvattavat turkiseläimiä siitostarkoituksessa. Heidän vuosilomaoikeutensa on 18 pv vuodessa ja tarvittaessa voi ostaa lisävapaata.

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot	2 680 190	2 487 270	2 457 757	2 457 757	-1,2 %	0	0
Toimintakulut	-2 592 839	-2 483 751	-2 447 739	-2 447 739	-1,4 %	-12 545	-12 734
Toimintakate	87 352	3 519	10 018	10 018	184,7 %	-12 545	-12 734

Talousarviovuoden tavoitteet

Talousarviovuosi 2022 on maatalouslomituspalveluiden viimeinen vuosi Nurmeksien kaupungin organisaatiossa, kun lomituspalvelut siirtyvät Tohmajärven hoidettaviksi vuoden 2023 alusta. Keskeinen painopiste on muutoksen onnistunut läpivienti niin, että lomituspalvelut voidaan jatkossakin turvata Nurmeksien alueella laadukkaina. Muutoksen seurauksena Nurmeksien kaupungin toimintatuotot ja -kulut pienenevät noin 2,5 miljoonaa euroa vuodessa. Muutoksella ei ole vaikutusta kaupungin tulokseen, koska Mela on korvannut maatalouslomituksesta aiheutuneet kustannukset.

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
ELINVOIMA	Sähköiset hakemukset - Asiakkaita opastetaan ja neuvotaan käyttämään sähköisiä viestintävälineitä - Tavoitteena sähköisten hakemusten määrä 95 %	1490 Lomatoimi
ELINVOIMA	Asiakaspalvelujen järjestäminen ja toteuttaminen - Toteutuneiden sijaisapujen seuranta, tavoitteena 95 % - Pilottihanke vuoden 2022 alusta: Tiimilomitus - Lomitustyön suunnittelun tehostaminen	1490 Lomatoimi
ELINVOIMA	Asiakastyytyväisyys - Asiakaspalvelun tyytyväisyyskysely paikallisyksikön alueella, Webropol - Melan tulokortti, tavoitteena 4/5	1490 Lomatoimi
HYVINVOINTI	Maatalouslomittajien työkyvyn tukeminen Järjestetään ennaltaehkäisevää Tules-kuntoutus ryhmäliikuntaa, tavoitteena 5 lomittajaa	1490 Lomatoimi

	Edistetään työssä jaksamista koulutuksen avulla	
IMAGO	Rekrytointi - Yhteistyötä alan oppilaitoksen kanssa - Lisätään rekrytointia monikanavaisesti - Maatalouslomittajan työn imagon kehittäminen	1490 Lomatoimi
HYVINVOINTI	Riskien hallinta - pyritään varautumaan työvoiman riittävyyteen, reservilomittajien määrän lisääminen - ostopalveluyrittäjien rekrytoinnin lisääminen	1490 Lomatoimi

5.2 Kaupunkirakennepalvelujen toimiala

Toimialan kuvaus

Toimialan yleiskuvaus ja tehtävät

Kaupunkirakennepalveluiden toimiala vastaa erityisesti toimivan ja viihtyisän elinympäristön suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta. Tavoitteena on elinvoimainen ja toimiva kaupunki, joka vastaa asukkaiden ja elinkeinoelämän muuttuvia tarpeita.

Toimialan henkilöstö ja toimipisteet

Kaupunkirakennetoimiala jakaantuu kolmeen tulosalueeseen, joita ovat maankäyttö- ja lupapalvelut, tilapalvelut ja kuntatekniikan palvelut. Maankäyttö ja lupapalveluiden tulosalue jakaantuu lupa-asioiden ja maankäytön tulosityksiköihin. Tilapalvelujen tulosalue jakaantuu rakennuttamisen ja isännöinnin tulosityksiköihin. Kuntatekniikan palvelujen tulosityksikkö on kadunrakennus. Talousarviossa kaupunkirakennehallinnon hallinto on omana laskennallisena tulosalueena.

Kaupunkirakennepalvelujen toimihenkilöiden toimipiste sijaitsee Kirkkokatu 14:ssä.

Toimialan sisäinen valvonta

Kaupunkirakennelautakunta vastaa omien tehtäväalueidensa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta, tuloksellisuudesta sekä niistä raportoinnista hallintosäännön ja hyväksytyjen ohjeiden mukaisesti.

Sisäinen valvonta on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakoina, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena ja sopimusten hallintana.

Riskienhallinta

Kaupunkirakennelautakunnan tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi.

Strategiset riskit

Nykyisin kunnat järjestävät sosiaali- ja terveystalvet sekä pelastustoimen. Pohjois-Karjalassa palvelut tuottaa Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä Siun Sote. Tulevaisuudessa palveluista vastaavat kuntaa suuremmat itsehallinnolliset alueet ja alustavan aikataulun mukaan tehtävät siirtyvä Sote-maakunnille 1.1.2023.

Nurmeksien kaupungin omistamat Sote -kiinteistöt on vuokrattu Siun Sotelle. Kaupunki vastaa myös osittain tilojen kiinteistönhoito- ja puhtauspalveluista, sekä kunnossapitotöistä. Sote -uudistus tulee vaikuttamaan olennaisesti Tilapalvelut -tulosalueen talouteen ja henkilöstöresursseihin. Riskejä pyritään minimoimaan tehokkaalla tilankäytöllä (toimitilaohjelma), sekä kiinteistönhoito- ja puhtauspalveluiden ajantasaisella työmaan mitoituksella.

Taloudelliset riskit

Ääri-ilmiöt ja poikkeukselliset olosuhteet etenkin talviaikaan voivat aiheuttaa ennakoimattomia kustannuksia tilapalveluissa ja kuntatekniikassa. Vuosivaihtelu on suurta esim. auras-, hiekoitus-, kattolumi-työ- lumen ajo-, rakennusten lämmityskustannusten kohdalla.

Työkustannuksia hillitään usean vuoden mittaisilla puitesopimuksilla ja selkeillä sopimusehdoilla. Rakennusten käyttökustannukset saadaan pidettyä kohtuullisina niiden energiatehokkuutta parantamalla ja minimoimalla purkukuntoisten rakennusten käyttökustannukset.

Toiminnalliset riskit

Avainhenkilöiden osaamisen ja työpanoksen pysyvyys sekä resurssien voimavarojen rajallisuus on luettava riskiksi kaupunkirakennepalveluissa.

Budjetissa varaudutaan seuraavasti käytettäviin resursseihin (ero verrattuna vuoden 2021 budjettiin): Maankäyttöpäällikkö 100%, kaupunkirakennepalveluiden toimistoinööri 100%, toimistosihteeri 70 %, kuntatekniikan päällikkö (100%), kuntatekniikan kesämestari (6kk) ja tilapalveluiden kesätyöntekijä (6kk), maankäytön kesätyöntekijä (5kk), kuntatekniikan työntekijä 100%, kuntatekniikan työntekijä (6kk), puhtauspalvelutyöntekijät 2*100%. Lisäksi varaudutaan puhtauspalvelun työnjohtajan eläköitymisen vuoksi 4kk tuplamiehitykseen uuden työnjohtajan perehdyttämisen osalta. Edellä mainitut henkilöstölisäykset aiheuttavat toimialan palkkakustannusten nousua, mutta ne ovat tarpeellisia parantamaan toimialan työvoiman pysyvyyttä ja voimavarojen riittävyyttä.

Monet tehtävistä ovat asiantuntijatehtäviä, ja avainhenkilöiden takana on paljon tietoa, jota ei välttämättä ole taltioitu minnekään. Myös osaavan henkilöstön saatavuudessa on viime vuosina ilmennyt vaikeuksia.

Sitoutuneisuutta pyritään lisäämään selkeyttämällä työnkuvia ja kehittämällä palkitsemisjärjestelmiä.

Varamiesjärjestelmää kehittämällä tietoa saadaan jaettua useammalle henkilölle ja ennakoivalla rekrytoinnilla edistetään tiedon siirtoa uusille työntekijöille.

Ulkopuolinen uhka henkilöihin tai lähistöllä tapahtuneen suuronnettomuuden johdosta.

Koronaepidemian tai muun pandemian laajeneminen ja leviäminen Nurmeksessa ja sen kautta muodostuva henkinen kuormittavuus sekä mahdolliset tilojen sulkemiset, henkilökunnan sairauspoissaolot ja sijaistarpeen huomattava kasvu.

Vahinkoriskit

Lisääntyvät tykkylumituhot ja myrskyt ovat nykyisin lisääntyneet ja aiheuttavat usein taloudellisesti merkittäviä menetyksiä, mutta myös henkilövahingot ovat mahdollisia.

Ennakoivilla metsänhoitotoilla voidaan merkittäväällä tavalla ennalta ehkäistä tykkylumi- ja myrskytuhoja. Varavoimakoneilla turvataan sähkön saanti strategisesti tärkeissä kohteissa. Ajantasainen varautumissuunnitelma mahdollistaa nopean toiminnan ja sitä kautta voidaan myös vahinkojen laajuutta pienentää.

Rakennuksiin ja kiinteistöön kohdistuvat uhkat, jotka saattavat johtaa rakennusten tai sen osien sulkemiseen mm. tulipalon, vesivahingon tai ilkeivallan seurauksena.

Kaupunkirakennepalvelujen
toimiala

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot							
Myyntituotot	721 575	1 129 016	1 127 514	1 227 514	8,7 %	1 195 177	1 213 104
Maksutuotot	67 454	70 000	60 000	80 000	14,3 %	81 200	82 418
Tuet ja avustukset	9 503	0	0	3 000	0,0 %	3 045	3 091
Muut toimintatuotot	8 779 245	7 302 510	7 528 703	7 798 620	6,8 %	7 915 595	8 034 329
Toimintatuotot	9 577 778	8 501 526	8 716 217	9 109 134	7,1 %	9 195 016	9 332 942
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-3 062 891	-3 018 578	-3 377 204	-3 377 204	11,9 %	-3 400 474	-3 426 819
Palkat ja palkkiot	-2 366 835	-2 302 191	-2 595 483	-2 595 483	12,7 %	-2 634 205	-2 673 509
Henkilösivukulut	-696 056	-716 387	-781 721	-781 721	9,1 %	-766 269	-753 310
Eläkekulut	-616 539	-636 457	-682 095	-682 095	7,2 %	-665 152	-650 683
Muut henkilösivukulut	-79 516	-79 930	-99 626	-99 626	24,6 %	-101 117	-102 627
Palvelujen ostot	-1 813 550	-2 199 519	-2 635 340	-2 475 340	12,5 %	-2 523 885	-2 573 373
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 275 460	-2 157 108	-2 241 090	-2 241 090	3,9 %	-2 285 911	-2 331 617
Avustukset	-235 548	-287 000	-302 000	-302 000	5,2 %	-308 040	-314 201
Muut toimintakulut	-572 735	-577 688	-618 990	-618 990	7,1 %	-630 805	-642 845
Toimintakulut	-7 960 183	-8 239 893	-9 174 624	-9 014 624	9,4 %	-9 149 115	-9 288 855

Toimintakate	1 652 170	286 633	-448 407	104 510	-63,5 %	45 901	44 086
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman muk. poistot	-5 189 300	-4 850 163	-4 416 589	-5 152 205	6,2 %	-5 143 473	-5 164 038
Poistot ja arvonalentumiset	-5 189 300	-4 850 163	-4 416 589	-5 152 205	6,2 %	-5 143 473	-5 164 038
Tilikauden tulos	-3 537 136	-4 563 530	-4 864 996	-5 047 695	10,6 %	-5 097 572	-5 119 952

5.2.1 Maankäyttö- ja rakennusvalvontapalvelut

Tulosalueen yleiskuvaus

"Maankäyttö- ja lupapalvelut jakaantuu maankäytön ja lupa-asioden (rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun) tulosityksiköihin.

Maankäyttö vastaa kaupungin maapolitiikasta, kaavoituksesta, tonttijaoista, maan hankinnasta ja luovutuksesta, maastomittauksista, paikkatietopalvelusta ja kartaston ylläpidosta.

Ympäristönsuojelun tehtävänä on ympäristönsuojelun edistäminen ja valvominen kunnassa.

Rakennusvalvonta edistää, opastaa ja valvoo laadukkaan rakennuskannan sekä viihtyisän ja turvallisen ympäristön syntymistä ja säilymistä ja huolehtii yleisen edun huomioon ottamista."

Maankäyttö- ja rakennusvalvontapalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot	674 274	595 000	662 826	790 000	32,8 %	751 100	762 366
Toimintakulut	-731 432	-695 180	-836 593	-836 593	20,3 %	-847 064	-858 086
Toimintakate	-57 159	-100 180	-173 767	-46 593	-53,5 %	-95 964	-95 720
Suunnitelman muk. poistot	-1 964	-1 964	-1 964	-1 964	0,0 %	-1 964	-1 964
Tilikauden tulos	-59 123	-102 144	-175 731	-48 557	-52,5 %	-97 928	-97 684

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
SIJAINTI	Valtimon asemakaavoituksen käynnistäminen 2021 aikana tehdyn suunnitelman mukaisesti.	5125 Maankäyttö
SIJAINTI	Teollisuuteen soveltuvan tonttivarannon hankkiminen, selvitystyö	5125 Maankäyttö
KONSERNI	Kiinteistöveroselvityssuunnitelman laatiminen ja sen mukaiset vuoden 2022 tehtävät/tavoitteet.	5120 Lupa-asiat
ELINVOIMA	Rakennusjärjestyksen päivittämisen esityö laaditun suunnitelman mukaisesti (uusi MRL on tulossa voimaan vuonna 2023).	5125 Maankäyttö

SIJAINTI	Monipaikkaisuuden vahvistaminen mahdollistamalla vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakituiseen asumiseen käyttöön.	5125 Maankäyttö
----------	---	-----------------

5.2.2 Tilapalvelut

Tulosalueen yleiskuvaus

Tilapalveluihin kuuluu kaksi tulosityksikköä, rakennuttaminen ja isännöinti.

Rakennuttamisen tulosityksikkö vastaa suurista korjaus- ja rakennuttamishankkeista, niiden suunnittelusta, kilpailutuksesta ja toteutuksesta Nurmeksens kaupungin ja urakoitsijoiden voimin.

Isännöinnin tulosityksikkö vastaa kiinteistöjen ja tilojen käytettävyydestä eli kiinteistöjen hoidosta ja puh-
tauspalveluista.

Tilapalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTk 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot	8 434 518	7 536 657	7 617 523	7 883 266	4,6 %	8 001 511	8 121 534
Toimintakulut	-4 826 843	-4 892 663	-5 376 292	-5 266 292	7,6 %	-5 350 971	-5 438 357
Toimintakate	3 607 676	2 643 994	2 241 231	2 616 974	-1,0 %	2 650 540	2 683 177
Suunnitelman muk. poistot	-3 678 550	-3 574 019	-3 426 255	-3 859 438	8,0 %	-3 878 876	-3 953 554
Tilikauden tulos	-70 875	-930 025	-1 185 024	-1 242 464	33,6 %	-1 228 336	-1 270 377

Sektor	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
SIJAINTI	Vaakaikäytöllä olevien rakennusten suunnitelmallinen poistaminen käytöstä (tilaohjelma, myynti- ja purkusuunnitelma)	5215 Rakennuttaminen
KONSERNI	Sähköisten järjestelmien kehittäminen kiinteistönhoidon tueksi.	5225 Isännöinti
HYVINVOINTI	Haetaan ja osoitetaan uuden palveluasumisen yksikön ja toimintakeskuksen rakennuspaikka yhdessä maankäytön kanssa. Kartoitetaan ja päätetään hankkeen rahoitus ja rakennuttaminen esim. elinkaariperiaatteella.	5215 Rakennuttaminen

5.2.3 Kuntatekniikan palvelut

Tulosalueen yleiskuvaus

Kuntatekniikan palveluihin kuuluu kadunrakennuksen tulosityksikkö.

Tehtäviin kuuluu liikenneväylien, yleisten alueiden, puistojen ja vapaa-ajan alueiden suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito.

Konevarikko hoitaa kaupungin omat konepalvelut.

Kuntatekniikan palvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTk 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot	462 849	369 869	435 868	435 868	17,8 %	442 406	449 042
Toimintakulut	-2 176 400	-2 414 431	-2 684 798	-2 634 798	9,1 %	-2 675 799	-2 718 240
Toimintakate	-1 678 976	-2 019 562	-2 238 930	-2 188 930	8,4 %	-2 233 394	-2 269 198
Suunnitelman muk. poistot	-1 487 866	-1 274 180	-988 370	-1 290 803	1,3 %	-1 262 633	-1 208 520
Tilikauden tulos	-3 166 848	-3 293 742	-3 227 300	-3 479 733	5,6 %	-3 496 027	-3 477 718

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
KONSERNI	Varikkotoimintojen kehittäminen laadittavan suunnitelman mukaisesti.	5240 Kadunrakennus
SIJAINTI	Edunvalvonta Pielisen altaan kokonaisvaltaisesta kehittämisestä	5115 Kaupunkirakennepalv. hallinto
HYVINVOINTI	Nurmeksien kaupungin liikenneturvallisuussuunnitelman päivityksen toimenpiteet ja mukanaolo liikenneturvallisuuden toimijahankkeessa sekä seudullisesti että paikallisesti.	5240 Kadunrakennus
SIJAINTI	Puistometsien ja rantojen ekologisen puistosuunnitelmien laatiminen.	5240 Kadunrakennus

5.3 Hyvinvointipalvelut

Toimialan kuvaus

Toimialan yleiskuvaus ja tehtävät

Hyvinvointipalvelujen toimiala vastaa hyvinvointipalvelujen kokonaisuudesta. Hyvinvointipalvelujen johdoryhmä yhteensovittaa hyvinvointipalvelut-toimialan toimintaa. Hyvinvointipalvelujen hallinto sijaitsee Nurmes-talolla osoitteessa Kötsintie 1. Hyvinvointipalvelujen toimiala jakautuu neljään tulosalueeseen, jotka ovat opetus- ja koulutuspalvelut, varhaiskasvatuspalvelut, vapaa-aikapalvelut ja kulttuuripalvelut.

Toimialan henkilöstö ja toimipisteet

Opetus- ja koulutuspalvelut -tulosalueen tulosityksiköitä ovat Kirkkokadun koulu, Porokylän koulu, Valtimon koulu, Nurmeksen lukio ja Ylä-Karjalan kansalaisopisto. Varhaiskasvatuspalveluihin kuuluvat tulosityksikköinä Rekulan, Porokylän, Niksulan, Hannilan ja Pikku-Kaarlen päiväkodit. Vapaa-aikapalvelujen tulosityksiköt ovat nuorisopalvelut ja liikuntapalvelut. Kulttuuripalveluissa on kolme tulosityksikköä: kulttuuritoimi, kirjastopalvelut ja museo. Museoita on kaksi: Kötsin museo ja Ikolan museo. Vakinaista henkilöstöä on 186.

Toimialan tuottavuusohjelma

Toimialan tuottavuusohjelma on yhteensä 160 500 €. Tuottavuusohjelman kokonaisuus muodostuu Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymältä vuokratusta kieltenopetusluokan vuokrasopimuksen irtisanomisesta, järjestökoordinaattorin palkkakustannuksista (hankkeen päättymisen), koulunkäynninohjaajien lomautuksista aiheutuvista palkkakustannuksista sekä kotihoidontuen kuntalisään varatun määrärahan vähennyksestä.

Toimialan sisäinen valvonta

Kaupunginhallitus on 17.8.2020 §139 ja 7.9.2020 §156 ja kaupunginvaltuusto 2.9.2020 §56 käsitellyt ja päättänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistuksesta. Ohjeistuksessa todetaan mm. seuraavaa: Hyvinvointilautakunnan ja kaupunkirakennelautakunnan sekä konsernin tytäryhtiöiden tulee talousarvion laadinnan yhteydessä analysoida toimintaympäristön muutoksia, tunnistaa tavoitteita uhkaavia riskejä, arvioida niiden vaikutuksia ja toteutumisen todennäköisyyttä sekä laatia tarvittavat suunnitelmat ja toimenpiteet riskien hallitsemiseksi. Vuotta 2021 koskevia tavoitteita uhkaavia riskejä on lisäksi kirjattu talousarvion valmistelutekstiin. Keskeisenä seikkana sisäiseen valvontaan ja riskienhallintaan liittyen on huomioitava:

1. Tiedon luotettavuus ja täydellisyys: toimialan johto ja esimiehet huolehtivat siitä, että heidän vastuualueellaan tuotetaan ja ylläpidetään luotettavia tietoja toiminnasta, taloudesta ja hallinnosta.

2. Toimintaperiaatteiden, suunnitelmien, ohjeiden, lakien ja määräysten noudattaminen mm. virheiden ja väärinkäytösten ehkäisemiseksi: toimialan johto ja esimiehet valvovat, että lakeja ja asetuksia sekä kaupungin päätöksiä, sääntöjä ja ohjeita noudatetaan.

3. Omaisuuden turvaaminen: toimialan johto ja esimiehet valvovat, että resurssit turvataan mahdollisilta menetyksiltä, jotka aiheutuvat tuhlauksesta, väärinkäytöksestä, huonosta hoidosta, virheistä tai muusta sääntöjen vastaisesta toiminnasta.

4. Resurssien taloudellinen ja tarkoituksenmukainen käyttö: toimialan johto ja esimiehet varmistavat, että kaupungin resursseja käytetään järkevästi ja taloudellisesti

5. Tavoitteiden saavuttaminen ja tuloksellisuus: toimialan johto ja esimiehet valvovat, että toiminta tukee asetettujen tavoitteiden saavuttamista sekä toiminnan taloudellisuutta, tuottavuutta ja vaikuttavuutta.

Toimialan johto ja esimiehet vastaavat siitä, että toimialan sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisella tavalla.

Jokainen esimies vastaa siitä, että yksikön henkilöstön toimivalta ja vastuu on asianmukaisesti määritelty. Esimiehen on varmistuttava siitä, että alaiset ovat tietoisia omista tehtävistään ja tulostavoitteistaan. Esimiehen on luotava edellytykset tehtävistä suoriutumiseen ja tulostavoitteisiin pääsemiseen. Esimiehen on varmistuttava siitä, että alaiset hallitsevat tehtävänsä edellyttämät osa-alueet lainsäädännöstä ja toimintaohjeista.

Esimiesten on jatkuvasti seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja raportoitava niistä, mikäli havaitaan lainsäädännön, toimintaohjeiden tai toimielinten päätösten vastaista taikka muutoin virheellistä, tehotonta tai epätaloudellista toimintaa.

Toimialan riskienhallinta

Toimielimien ja vastuualueiden esimiehet vastaavat oman alueensa riskienhallinnan käytännön toteutuksesta ja sen ohjeistamisesta. Riskienhallintaprosessi perustuu - riskin tunnistamiseen ja kuvaamiseen, - riskin toteutumisen vaikutusarviointiin (merkittävyys) ja riskin toteutumisen todennäköisyyteen, - mahdollisuuteen hallita riskiä eri menetelmillä (valvonta) sekä - riskeistä raportointiin ja riskien seurantaan. Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Hyvinvointipalveluiden tehtävä on turvata toimialan palveluiden tarjonta asukkailleen. Erilaiset häiriöt ja vahingon mahdollisuudet, jotka aiheutuvat monista tekijöistä, saattavat vaarantaa palveluiden tuottamisen. Riskejä sisältyy turvallisuuteen, talouteen, tietoliikenteen toimivuuteen, palvelujen laatuun, henkilöstön osaamiseen, hyvinvointiin, rekrytointiin ja kiinteistöihin.

Tavoitteita uhkaavia riskejä on ensin arvioitu yleisellä tasolla ja jäljempänä tulosalueittain:

Rakennuksiin ja kiinteistöön kohdistuvat uhkat, jotka saattavat johtaa rakennusten tai sen osien sulkemiseen mm. tulipalon, vesivahingon tai ilkeiden seuroksena.

- ei kovin todennäköinen, mutta vaikutukset olisivat merkittävät

Ulkopuolinen uhka henkilön tai lähistöllä tapahtuneen suuronnettomuuden johdosta.

- ulkopuoliseen uhkaan on varauduttava päivittäin
- uhka ei ole kovin todennäköinen, mutta vaikutukset olisivat merkittävät

Koronaepidemian uusia aaltoja ja laajeneminen paikallisella tasolla ja sen kautta muodostuva henkinen kuormittavuus sekä mahdolliset tilojen sulkemiset, henkilökunnan sairauspoissaolot ja sijaistarpeen huomattava kasvu.

- ei kovin todennäköinen

Henkilöstöpula (kelpoisuuden puuttuminen) erityisesti varhaiskasvatus- ja opetus- ja koulutuspalveluissa

- on todennäköinen

Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen ja kunnallisen opetushenkilöstön työehtosopimuskauden päätyminen helmikuussa 2022

- talouteen vaikuttava riski, jos uuden sopimuskauden palkkataso nousee merkittävästi

Perusopetus ja lukiokoulutus:

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, riskit ja niiden vaikutukset:

Perusopetuksen osalta keskeinen opetuksellisia ja pedagogisia tavoitteita uhkaava riski on koronan tai vastaavan pandemian esiintyminen paikallisella tasolla

- riski ei tulevan lukuvuoden aikana ole kovin todennäköinen
- seurauksena on mahdollinen etäopetukseen siirtyminen, mahdollinen tilojen ja opetushenkilöstön määräaikainen eristäminen, opetushenkilöstön altistumisen ja mahdollisen sairauden aiheuttamat poissaolot ja sen myötä sijaistarpeen kasvaminen
- oman toimen ohella ja oman toimen ulkopuolella tehtävien tuntien merkittävä kasvu
- riskinä on niin ikään erityisen tuen oppilaille laaditun opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman tavoitteellinen toteutuminen erityisolosuhteissa
- riskinä on myös mahdollisista poikkeusjärjestelyistä aiheutuva henkilöstön ja oppilaiden kuormittavuus ja stressitekijät
- riskinä on asetusten mukaisen kelpoisuuden omaavan henkilöstön saatavuus, jolloin myös osaamisen taso laskee
- taloudellisena riskinä on erityisen tuen tarpeiden merkittävä kasvu ja sijoitettujen lasten ja nuorten määrän kasvu

Perusopetuksen osalta ei budjettia laadittaessa ole näköpiirissä fyysisessä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia. Lukiokoulutuksen osalta Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riverian Nurmeksen yksikköön suunnitteilla oleva tilojen peruskorjauksen mahdollinen käynnistyminen vuoden 2022 aikana aiheuttaa lukiokoulutuksen opetustoiminnan siirtämisen kiinteistön muihin tiloihin.

Kansalaisopisto:

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, riskit ja niiden vaikutukset:

Kansalaisopiston osalta keskeinen tulevalle lukukaudelle suunnitellun kurssitoiminnan toteutumista ja tavoitteita uhkaava riski on edelleen koronan tai muun pandemian esiintyminen paikallisesti. Fyysisessä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia ei ole näköpiirissä budjettia laadittaessa. Kansalaisopiston käyttämien tilojen osalta on jo vuoden 2021 syyslukukauden käynnistyessä siirrytty pysyviin tilaratkaisuihin mm. Nurmes-talon peruskorjauksen valmistuttua.

- riskinä on kurssien peruuntuminen ja kurssimaksutuottojen pienentyminen mutta riski on vuodelle 2022 epätodennäköinen
- vastaavasti kansalaisopiston sivutoimisten tuntiopettajien palkkakustannukset eivät toteudu budjetin mukaisesti, koska palkat maksetaan pidettyjen tuntien mukaisesti
- toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset koskevat ensisijaisesti kielten, liikunnan ja tietotekniikan opetusta syyslukukaudesta 2021 alkaen, jolloin kyseisten kurssien toimintaa keskitetään Nurmes taloon peruskorjauksen valmistuttua

Varhaiskasvatus:

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, riskit ja niiden vaikutukset:

Varhaiskasvatuksen osalta keskeinen toiminnan tavoitteita sekä esiopetuksen pedagogisia tavoitteita uhkaava riski on koronan tai muun pandemian voimistuminen ja esiintyminen varhaiskasvatusyksiköissä sekä hoitopaikkojen riittävyys:

- pandemian edelleen esiintyminen on riski tulevan toimintakauden aikana ja todennäköinen
- riskin toteutumisen seurauksena voi olla varhaiskasvatuksen henkilöstöön kohdistuvat karanteenit, mahdollinen tilojen määräaikainen sulkeminen, sairauden aiheuttamat poissaolot ja sen myötä suuri sijaistarpeen kasvaminen
- sijaisten saaminen erityisesti tilanteissa, jossa varhaiskasvatus joudutaan järjestämään poikkeustilanteessa ja poikkeusoloissa, on erittäin haasteellinen
- oman toimen ohella ja oman toimen ulkopuolella tehtävien töiden merkittävä kasvu
- riskinä on myös mahdollisista poikkeusjärjestelyistä aiheutuva henkilöstön ja lasten vanhempien kuormittuvuus ja stressitekijät
- varhaiskasvatuksen maksutuottojen toteutumiseen kohdistuu toimintakaudella epävarmuustekijöitä johtuen valtakunnallisesta linjauksesta, jolla nostettiin tulorajoja, jonka pohjalta päivähoitomaksut määräytyvät (maksutuotot pienenevät)
- varhaiskasvatustarpeen ennakointi koko toimintakaudelle
- kelpoisuuden omaavaa henkilöstöä ei saada erityisesti tilanteissa, jossa hoitopaikkojen kysyntä ylittää vapaana olevien hoitopaikkojen määrän
- pysyvä henkilöstöpula

Varhaiskasvatuksen osalta ei budjettia laadittaessa ole näköpiirissä fyysisessä toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia.

Kulttuuripalvelut:

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, riskit ja niiden vaikutukset:

Kulttuuripalvelujen osalta keskeiset vuotta 2022 koskevat toimintaa uhkaavat riskit, on koronapandemian esiintyminen paikallisesti. Kulttuuripalvelujen

fyysisessä toimintaympäristössä on palattu pysyviin tiloihin Nurmes-talon peruskorjauksen valmistuttua ja ulkopuolisista vuokratiloista on luovuttu suunnitellun mukaisesti

- pandemian esiintyminen paikallisesti voi johtaa eri kulttuuritapahtumien perumiseen – riskin on pienentynyt vuoteen 2021 verrattuna

Vapaa-aikapalvelut:

Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, riskit ja niiden vaikutukset:

Vapaa-aikapalveluiden osalta keskeiset vuotta 2022 koskevat toimintaa uhkaavat riskit, on koronapandemian esiintyminen paikallisesti ja sen myötä erityisesti riskiryhmille suunnattujen ennaltaehkäisevien liikuntapalvelujen tilapäinen keskeytyminen. Lisäksi riskinä on yleisten liikuntapaikkojen, erityisesti sisäliikuntatilojen tilapäiset käyttörajoitukset ja mahdolliset sulkemiset. Riskin toteutuminen on vuoteen 2021 verrattuna pienentynyt:

- suunnitellut soveltavan liikunnan ryhmät eivät toteudu
- ikäihmisten ennaltaehkäisevää päivä kuntoutusta ei voida järjestää
- yhdistys-, seura- ja harrastustoiminta ei pysty toimimaan täysipainoisesti, jolloin vaikutus kohdistuu juniorikorttien käyttöön
- vuonna 2022 jatkuvalle vapaa-aikareitistöjen perusparannus hankkeelle ei saada jatkossa Leader-rahoitusta uudella ohjelmakaudella

•

Hyvinvointipalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot							
Myyntituotot	100 372	76 500	105 730	125 730	64,4 %	127 615	129 530
Maksutuotot	313 043	342 101	256 500	256 500	-25,0 %	260 346	264 251
Tuet ja avustukset	204 060	171 896	89 350	89 350	-48,0 %	90 689	92 049
Muut toimintatuotot	34 064	17 736	41 600	41 600	134,6 %	42 224	42 857
Toimintatuotot	651 540	608 233	493 180	513 180	-15,6 %	520 874	528 687
Toimintakulut							
Henkilöstökulut	-10 485 881	-10 911 556	-11 422 921	-11 422 921	4,7 %	-11 563 590	-11 710 696
Palkat ja palkkiot	-8 470 240	-8 825 130	-9 220 698	-9 220 698	4,5 %	-9 358 831	-9 499 031
Henkilösivukulut	-2 015 641	-2 086 426	-2 202 223	-2 202 223	5,6 %	-2 204 759	-2 211 665
Eläkekulut	-1 734 319	-1 777 617	-1 846 065	-1 846 065	3,9 %	-1 844 699	-1 846 215
Muut henkilösivukulut	-281 322	-308 809	-356 158	-356 158	15,3 %	-360 060	-365 450
Palvelujen ostot	-2 956 268	-4 335 134	-4 554 195	-4 561 000	5,2 %	-4 643 800	-4 728 101
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-476 029	-576 354	-623 821	-601 820	4,4 %	-613 858	-626 120
Avustukset	-380 578	-501 700	-502 500	-502 500	0,2 %	-512 550	-522 801
Muut toimintakulut	-3 464 780	-3 204 549	-3 186 834	-3 186 834	-0,6 %	-3 236 832	-3 287 622

Toimintakulut	-17 763 536	-19 529 293	-20 290 271	-20 275 075	3,8 %	-20 570 631	-20 875 340
Toimintakate	-17 111 996	-18 921 060	-19 797 091	-19 761 895	4,4 %	-20 049 757	-20 346 653
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunnitelman muk. poistot	-43 177	-41 157	-39 642	-181 392	340,7 %	-171 338	-144 324
Poistot ja arvonalentumiset	-43 177	-41 157	-39 642	-181 392	340,7 %	-171 338	-144 324
Tilikauden tulos	-17 155 173	-18 962 217	-19 836 733	-19 943 287	5,2 %	-20 221 095	-20 490 977

5.3.1 Kulttuuripalvelut

Tulosalueen yleiskuvaus

Kulttuuri-, kirjasto- ja museopalvelut muodostavat kulttuuripalvelujen tulosalueen. Kulttuuripalvelut luovat mahdollisuuksia kulttuurin harrastamiseen sekä järjestävät tapahtumia, näyttelyitä ja muita kulttuuritilaisuuksia.

Nurmeksien kaupunginkirjasto palvelee Nurmes-talossa, Valtimon lähikirjastossa ja kirjastoautossa. Henkilöstöön kuuluvat kirjastotoimenjohtaja, kaksi kirjastonhoitajaa, neljä kirjastovirkailijaa ja yksi kirjastovirkailija-autonkuljettaja.

Kulttuurityön henkilökuntaan kuuluvat kulttuurisihteeri, kaksi esitysteknikkoa ja yhteisökoordinaattori, joka vastaa yhdistysyhteistyöstä, perhekeskustoiminnasta ja digitaalisten palvelujen käytön ohjauksesta. Kulttuurityö keskittyy erityisesti Nurmes-talon Hannikaisen salin ja galleria Tykon toimintaan.

Nurmeksien museo palvelee kahdessa toimipaikassa. Kötsin museo toimii Nurmes-talossa. Ikolassa toimivat ulkomuseoalue, toimisto, konservointi- ja säilytystilat sekä pirtti, joka toimii myös kokous- ja juhlatilana. Henkilökuntaan kuuluvat museonjohtaja, museoamanuenssi, museoassistentti ja määräaikainen museomestari.

Kulttuuripalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot	53 558	16 237	18 430	18 430	13,5 %	18 706	18 986
Toimintakulut	-1 312 625	-1 595 944	-1 603 236	-1 611 236	1,0 %	-1 635 309	-1 660 183
Toimintakate	-1 259 067	-1 579 707	-1 584 806	-1 592 806	0,8 %	-1 616 603	-1 641 197
Suunnitelman muk. poistot	-8 008	-6 009	-4 509	-146 259	2 334,0 %	-145 133	-144 288
Tilikauden tulos	-1 267 076	-1 585 716	-1 589 315	-1 739 065	9,7 %	-1 761 736	-1 785 485

Talousarviovuoden tavoitteet

Vuosi 2022 on ensimmäinen kokonainen toimintavuosi uudistetussa Nurmes-talossa. Kulttuuripalveluiden tulosalueen keskeiset tavoitteet liittyvät Nurmeksien kulttuuristen vetovoimatekijöiden tunnettuuteen ja kulttuuripalvelujen saavutettavuuteen.

Nurmeksen Joulumusiikki ja Nurmeksen Kesämusiikki ovat paikkakunnan kulttuuritoiminnan vetovoimaiset talvi- ja kesäkokonaisuudet. Vanhan Kauppalan alueen matkailullisen vetovoiman varmistamiseen pyritään eri toimenpitein yhteistyökumppaneiden kanssa.

Kulttuuripalvelujen saavutettavuuden varmistamiseen pyritään Nurmestalon toiminnassa. Uusi kirjastoauto lisää saavutettavuutta omalta osaltaan.

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
HYVINVOINTI	Uudistetut ja ajanmukaiset kirjastotilat lisäävät kirjastopalveluiden käyttöä suhteessa asukasluukuun. Nurmestalossa järjestettävien kulttuuritilaisuuksien ja näyttelyiden sekä Kötsin museon kävijämäärät ylittävät määrät ennen talon peruskorjausta.	Koko tulosalue
HYVINVOINTI	Kuntalaisten osallistumisen ja osallisuuden edistäminen avaamalla kirjastotilat kohtaamispaikan ja kolmannen sektorin käyttöön.	4160 Kirjastopalvelut
HYVINVOINTI	Uusi kirjastoauto mahdollistaa reittien laajentamisen ja toiminnan ilman korjaustaukoja.	4160 Kirjastopalvelut
IMAGO	Kulttuurin kesäviikot ja talviviikot: Nurmeksen kesäkonsernit ja Nurmeksen Joulumusiikki lisäävät matkailullista vetovoimaa.	4150 Kulttuuripalvelut
IMAGO	Vanhan Kauppalan alueen imagon kirkastaminen. Keinoina tapahtumayhteistyö, asiantuntijalausunnot, laaja yhteistyö eri toimijoiden kanssa.	4170 Museo
ELINVOIMA	Kulttuuripalveluille laaditaan erillisohjelma vuonna 2022.	Koko tulosalue
ELINVOIMA	Nurmestalolle ja Kuntalaisten Talolle avataan valtion palvelujen kanssa yhteinen sähköinen palvelupiste.	Koko tulosalue

5.3.2 Opetus- ja koulutuspalvelut

Tulosalueen yleiskuvaus

Opetus- ja koulutuspalvelujen tavoitteet määritellään valtakunnallisissa opetussuunnitelmien perusteissa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen osalta. Lisäksi toimintaa ohjaa keskeisesti valtakunnallinen laatukriteeristö. Paikallistasolla koulujen toimintaa ohjaa tavoitteineen kuntakohtainen opetussuunnitelma sekä koulukohtaiset lukuvuosisuunnitelmat. Lisäksi toiminnan perustana on perusopetus - ja lukiolait.

Opetus - ja koulutuspalvelut muodostuvat perus- ja lukio-opetuksen sekä kansalaisopiston toiminnan järjestämisestä. Perusopetuksen oppilasmäärä on budjettia laadittaessa 753 oppilasta. Perusopetusta annetaan Porokylän (vuosiluokat 1-6), Kirkkokadun (vuosiluokat 1-9) ja Valtimon (vuosiluokat 1-9) kouluissa sekä lukio-opetusta Nurmeksen lukiossa. Lukio sijaitsee yhteisellä campus-alueella Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän omistaman Nurmeksen ammattiopiston kanssa. Nurmeksen lukiossa opiskelee 109 opiskelijaa. Kansalaisopiston toimintaa järjestetään useissa eri toimipisteissä eri puolilla Nurmesta keskimäärin 5100 tuntia lukuvuodessa.

Opetus- ja koulutuspalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot	252 099	275 446	260 250	260 250	-5,5 %	264 152	268 113
Toimintakulut	-10 381 903	-11 175 490	-11 611 857	-11 587 347	3,7 %	-11 766 683	-11 949 627
Toimintakate	-10 129 804	-10 900 044	-11 351 607	-11 327 097	3,9 %	-11 502 531	-11 681 514
Suunnitelman muk. poistot	-35 124	-35 112	-35 105	-35 105	-0,0 %	-26 182	-18
Tilikauden tulos	-10 164 928	-10 935 156	-11 386 712	-11 362 202	3,9 %	-11 528 713	-11 681 532

Talousarviovuoden tavoitteet

Opetuksen ja koulutuksen pitkäaikaisena tavoitteena on tukea oppilaiden ja opiskelijoiden kasvua tasa-painoisiksi, terveen itsetunnon omaaviksi ihmisiksi ja aktiivisiksi yhteiskunnan jäseniksi. Lisäksi tavoitteena on fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin vaaliminen, kasvu hyviin tapoihin, vastuullisuus ja yhteistyökyky, suvaitsevaisuus ja luottamus sekä kestävä kehityksen edistäminen. Toiminnan tavoitteita ohjaa opetussuunnitelman perusteet.

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
HYVINVOINTI	Kolmiportaisen oppimisen tuen vahvistaminen ja uusien toimivien käytänteiden luominen eri kouluyksiköiden välillä.	Koko tulosalue
HYVINVOINTI	Yrittäjyyskasvatuksen vahvistaminen alueen eri toimijoiden kanssa sekä Yrityskylä yhteistyön vakiinnuttaminen osaksi opetustoimintaa.	Koko tulosalue
HYVINVOINTI	Opetushenkilöstön osaamisen vahvistaminen uhka- ja väkivaltatilanteiden varalle. Yhteisen toimintaohjeen laadinta ja täydennyskoulutuksen järjestäminen.	Koko tulosalue

HYVINVOINTI	Kestävän kehityksen ja ympäristötietoisuuden lisääminen ja hyvien käytänteiden luominen kouluissa.	Koko tulosalue
HYVINVOINTI	Koulujen yhteiset tieto- ja viestintäteknologian opetus-tavoitteet ovat käytössä kaikilla kouluilla ja toteutumisen seurantaan laaditaan ja otetaan käyttöön digitaalinen työkalu (tv-passi).	Koko tulosalue

5.3.3 Vapaa-aikapalvelut

Tulosalueen yleiskuvaus

Vapaa-aikapalvelujen tulosalue muodostuu liikuntapalveluista ja nuorisopalveluista.

Liikuntapalvelut vastaa liikuntapalvelujen suunnittelusta, kehittämisestä ja palvelujen tuotannosta, sekä liikuntayhdistysten toimintaa tuetaan toiminta- ja kohdeavustuksin sekä erilaisten tapahtumien järjestämisessä. Ennaltaehkäiseviä ja kuntouttavia liikuntapalveluja ostetaan yksityisiltä palveluntuottajilta. Liikuntapalvelut tukee senioreiden liikuntatoimintaa Senioreiden ePassilla, joka on tarkoitettu yli 65-vuotiaille nurmeslaisille. Kuntalaiskortilla tuetaan puolestaan kaiken ikäisten nurmeslaisten kylpyläkäyntejä Spa Bombassa. Uimaopetusta järjestetään kesäisin lapsille kylpylässä ja Lökkisaaren uima-lassa.

Nuorisotyöpalvelut ostetaan Hyvärilän nuoriso - ja matkailukeskus Oy:ltä. Nuorten paja Apajan toimintaa ja etsivän toimintaa tuetaan kuntaosuudella. Nuorten työllistymistä tuetaan kesätyösetelein ja kesäyhtymisasetelein. Pielisen 4H-yhdistyksen kanssa jaetaan nuorille kesäyhtymisaseteleitä nuorten perustamia yrityksiä varten. Nurmeslaisten lasten - ja nuorten harrastustoimintaa tuetaan juniorikortilla, joka jaetaan kaikille peruskoululaisille, koulujen kautta, vuoden alussa. Juniorkorttia voi käyttää kaupungin metsästyslupa-alueen kaupungin omistamille maille.

Vapaa-aikapalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot	50 232	67 700	40 000	40 000	-40,9 %	40 600	41 209
Toimintakulut	-846 589	-1 057 624	-943 759	-950 564	-10,1 %	-965 179	-980 324
Toimintakate	-796 357	-989 924	-903 759	-910 564	-8,0 %	-924 579	-939 115
Suunnitelman muk. poistot							
Tilikauden tulos							

Talousarviovuoden tavoitteet

Vuonna 2021 käynnistetyn reitistöhankeen käyttöönotto ja siihen liittyvien opasteiden, karttojen ja taukopaikkojen loppuunsaattaminen yhteistyössä kaupunkirakennepalveluiden kanssa ja mahdollisten lisäreittien suunnittelu. Vuonna 2022 käynnistetään liikuntapalvelujen toimenpideohjelma kaupunki-strategian valmistumisen jälkeen.

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
IMAGO	Liikunnan toimenpideohjelman laatiminen vuoden 2022 aikana.	4185 Liikuntapalvelut
HYVINVOINTI	Senioreiden ePassin käyttöönottaa 750 yli 65 -vuotiaasta nurmeslaista.	4185 Liikuntapalvelut
HYVINVOINTI	Nuorten kesätyösetelillä saa 15-20 -vuotiaista nuorista 25 % kesätyön. Kesäyrytysetelillä työllistyy 15 nuorta.	4190 Nuorisopalvelut
HYVINVOINTI	7-16-vuotiaista lapsista ja nuorista 30% ottaa juniorikortin käyttöön.	4185 Liikuntapalvelut

5.3.4 Varhaiskasvatuspalvelut

Tavoitteet

Tulosalueen yleiskuvaus

Varhaiskasvatuspalvelujen ja esiopetuksen tarjoaminen nurmekselaisille lapsiperheille. Nurmeksessa on viisi päiväkotia: Pikku-Kaarlen, Hannilan, Rekulan, Porokylän ja Niksulan päiväkodit. Perhepäivähoidattajia on työsuhteessa tällä hetkellä 16 ja tarpeen mukaan palkataan uusia määräaikaista perhepäivähoidattajia. Päiväkodeissa työskentelee 59 työntekijää. Päiväkodeissa toimii koko - ja osapäivähoito sekä esiopetus. Lisäksi varhaiskasvatus osallistuu kohtaamispaikkatoimintaan. Varhaiskasvatuksen hallinnossa työskentelee kokopäiväisesti 4 henkilöä.

Varhaiskasvatuspalvelut

Tuloarviot ja määrärahat, €	TP2020	TA2021	LTK 2022	TA 2022	Ero (%)	SV1 2023	SV2 2024
Toimintatuotot	288 411	247 150	173 000	193 000	-21,9 %	195 894	198 834
Toimintakulut	-4 914 805	-5 368 545	-5 841 554	-5 836 063	8,7 %	-5 910 435	-5 988 848
Toimintakate	-4 626 394	-5 121 395	-5 668 554	-5 643 063	10,2 %	-5 714 541	-5 790 014
Suunnitelman muk. poistot	-45	-36	-28	-28	-22,2 %	-23	-18
Tilikauden tulos	-4 626 439	-5 121 431	-5 668 582	-5 643 091	10,2 %	-5 714 564	-5 790 032

Talousarviovuoden tavoitteet

Varhaiskasvatuksen yleisenä pitkäaikaisena tavoitteena on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Tavoitteena on lisäksi yhdenvertaisuutta edistävä ja syrjäytymistä ehkäisevä palvelu. Opittujen tietojen ja taitojen avulla vahvistetaan lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi tavoitteena on tukea huoltajia heidän omassa kasvatustyössä. Toiminnan tavoitteita ohjaa varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelma.

Sektorit	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
IMAGO	1.Toiminnan järjestäminen paikallisen varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman mukaisesti huomioiden oppimisympäristöt ja toiminnan ja oppimisen sisällöt. Toiminnan kehittämisen lähtökohtana on vuosittaiset toiminnan arviointikyselyt (huoltajat, lapset ja henkilökunta). 2. Perheiden tasapuolinen ja yhdenvertainen kohtelu ja lapsen edun vaaliminen varhaiskasvatus- ja esiopetuspalveluissa. 3. Varhaiskasvatukseen laaditaan erillinen toimintapideohjelma, joka nivoutuu kaupungin strategiaan.	Koko tulosalue

HYVINVOINTI	Hyvinvoinnin ja toimintakulttuurin kehittäminen positiivisen ajattelun avulla. Lasten ja aikuisten hyvinvoinnin kehittäminen ProVaka- menetelmän kautta.	Koko tulosalue
SIJAINTI	Nurmeksen varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisissa kehittämisverkostoissa; Loisto ja arvioinnin kehittämisverkostossa. Verkostojen kautta uusin tieto taito saadaan paikalliseen käyttöön.	Koko tulosalue

6 Konserniyhtiöt (tytäryhtiöt)

6.1 Yleiskuvaus

Nurmeksen kaupunkikonserniin kuuluvat emo sekä kuusi konserniyhtiötä: Nurmeksen Lämpö Oy, Kiinteistö Oy Nurmeksen Vuokratalot, Nuoriso- ja matkailukeskus Hyvärilä Oy, Pikes Oy, Nurmeksen Yrityspalvelut Oy ja Nurmeksen Vesi Oy. Nurmeksen kaupunki omistaa nämä yhtiöt 100-prosenttisesti lukuun ottamatta Nurmeksen Lämpö Oy:tä, jossa kaupungin omistusosuus on 88 prosenttia ja 12 prosenttia omistaa Pohjois-Karjalan Sähkö Oy.

Konserniyhtiöillä on toimitusjohtajat ja hallitukset, jotka johtavat yhtiötä operatiivisesti osakeyhtiölain mukaan. Omistajaohjauksesta huolehtii kuntalain mukaan kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja yhdessä. Yhtiöiden hallituksen jäsenet asettaa ehdolle kaupunginhallitus. Konserniyhtiöiden toiminnalliset tavoitteet asetetaan kaupungin vuosittaisessa talousarviossa samalla tavalla kuin ne asetetaan toimialoille ja tulosalueille. Nuoriso- ja matkailukeskus Hyvärilä Oy:lle tulostavoitteita asettaa nuorisotoiminnan osalta myös Opetus- ja kulttuuriministeriö vuosittaisissa tulosohtausneuvotteluissa, koska Hyvärilä saa vuosittain OKM:ltä toiminta-avustusta.

Konserniyhtiöiden kautta vuoden 2022 talousarviossa hoidetaan noin 11 prosenttia kaupungin palveluista. Tärkeimmät palvelut ovat vesihuolto, kaukolämpö ja vuokra-asuntojen tarjonta. Osakeyhtiömuoto takaa luottamuksellisten asioiden hoidon esimerkiksi yritysasioissa (Pikes Oy ja Nurmeksen Yrityspalvelut Oy).

6.2 Nurmeksen Lämpö Oy

Yhtiön yleiskuvaus

Toiminta vuonna 2022-24: Kaukolämmön tuottaminen ja jakelu Nurmeksen taajamissa. Lämmöntuotannossa käytetään pääsääntöisesti lähialueilta hankittua kotimaista polttoainetta. Asiakasmäärä vaikiintuu nykyiselle tasolle, koska verkoston kattavuus on taajamissa hyvällä tasolla. Uusia asiakkaita otetaan olemassa olevan verkoston läheisyydestä. Todennäköisesti öljylämmityksestä luopuvilla kiinteistöillä on tulevaisuudessakin kiinnostusta kaukolämpöön liittymiseen.

Lämmöntuotantokapasiteettia on päivitettävä Nurmeksessa, koska pääkattila alkaa tulla teknisen käyttökänsä päähän. Pääkattilan uusinnassa on myös selvitettävä uusien lämmöntuotantomuotojen kypsysasteet sekä teknologioiden kannattavuudet.

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
ELINVOIMA	Olemassa olevan kaukolämpöverkoston varrella olevien öljylämmitteisien kiinteistöjen liittäminen verkkoon.	
ELINVOIMA	10 MW leijupetikattilan korvausinvestoinnin suunnittelu aloittaminen.	
ELINVOIMA	Valtimon kesäajan lämmöntuotannon muuttaminen siten, että tuotanto voidaan tehdä pääsääntöisesti bioenergialla.	
ELINVOIMA	Liikevaihtotavoite vuodelle 2022 on noin 4 M€. Liikevoitto on kohtuullisella ja kannattavalla tasolla.	

6.3 Kiinteistö Oy Nurmeksen vuokratalot

Yhtiön yleiskuvaus

Nurmes on viihtyisä ja turvallinen kaupunki, jossa kaikilla asukkailla ja sinne muuttavilla on mahdollisuus saada, kohtuuhintainen ja elämäntilanteeseensa sopiva asunto sekä Nurmeksen, että myös Valtimon alueelta. Kiinteistö Oy Nurmeksen Vuokratalot on Nurmeksen kaupungin konserniin kuuluva, kaupungin 100% omistama aravavuokrataloyhtiö. Yhtiön 25 eri kohteessa on yhteensä 364 asuntoa.

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
ELINVOIMA	Toteutetaan yhtiön yhteen kerros- tai rivitalokohteeseen ikkuna- ja oviremontti energiatehokkuuden parantamiseksi.	
ELINVOIMA	Selvitetään Valtimolla sijaitsevan Lintinrivi -nimisen rivitalokohteen mahdollisuudet muuttaa lämmitysjärjestelmä öljylämmityksestä maalämpöön.	
KONSERNI	Laaditaan yhtiön strategia valmiiksi alkuvuoden 2022 aikana huomioiden Nurmeksen kaupungin strategian tavoitteet ja aikataulu sekä parannetaan kohteiden markkinointia ja yhtiön graafista ilmettä.	
ELINVOIMA	Yhtiön asuntojen käyttöaste tavoite on 82 %.	

6.4 Hyvärilä Oy

Yhtiön yleiskuvaus

Hyvärilä on valtakunnallinen nuorisokeskus, jonka toimintaa valvoo ja tukee Opetus- ja kulttuuriministeriö. Hyvärilä tuottaa ympärivuotisesti nuorille ohjattua seikkailu-, luonto-, ympäristö-, kulttuuri- ja leiritointia sekä toteuttaa ostopalveluna Nurmeksen kaupungin nuorisotyötä Nuorten Kulmalla ja Valtimon pitäjässä, työpajatoimintaa Nurmeksessa ja Juuassa. Hyvärilän toiminta on yleishyödyllistä ja mahdollinen ylijäämä on käytettävä nuorisotyöhön ja nuorisokeskuksen kehittämiseen.

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
ELINVOIMA	Talous Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että koronatilanteen helpottaessa toiminta palaa koronaa edeltävälle tasolle eikä uusia rajoituksia tule. Tilikauden tulos on ylijäämäinen ja talous vakaalla pohjalla. Ylijäämä käytetään nuorisolain mukaisesti nuorisotoiminnan kehittämiseen Hyvärilässä. Liikevaihdon kasvun odotetaan palaavan edellisvuosien tasolle ja Opetus- ja kulttuuriministeriöstä haetaan yleisavustusta, investointiavustusta sekä erityisavustusta. Tulostavoitteena käyttökate 35 000 euroa. Liikevaihtotavoite 2,3 miljoonaa euroa. Yleisavustusta haetaan vähintään 420 000 euroa. Investointiavustuksia ja erityisavustuksia haetaan vähintään 100 000 eurolla.	
ELINVOIMA	Hyvärilä on merkittävä työllistäjä Nurmeksen alueella, työllistäen vähintään 30 henkilötyövuotta. Teemme yhteistyötä oppilaitosten ja työllisyysohjaajien ym. Pike-sin toimijoiden kanssa ja selvitämme eri keinoja sekä työllistää että helpottaa työvoimapulaa sekä lisätä harjoittelupaikkoja. Tavoitteena on turvata ammattitaitoisten leiriohjaajien ja nuoriso-ohjaajien saatavuus lisäämällä:	

	1. oppilaitosyhteistyötä 2. harjoittelupaikkoja, sesonkityöpaikkoja sekä työko- keilupaikkoja aktiivisesti luomalla rekrytointipolun 3. työnantajaimagoa markkinointikampanjoin.	
ELINVOIMA	Paikallisen ja alueellisen nuorisotyön kehittäminen Hyvärilä kehittää paikallista ja alueellista nuorisotyötä Pielisen Karjalan alueella tavoitteena on kasvokkain tapahtuvan nuorisotyön lisääminen koronan helpotta- essa. Hyvärilä luo alueen nuorisotyöntoimijoiden kanssa yhteistyössä kohtaamispaikkoja nuorille, mm. tapahtumien ja koulutusten kautta sekä tarjoaa mahdollisuuden tutustua eri harrastuksiin. 1. Jatketaan digitaalista nuorisotyötä ja toimitaan sähköisillä alustoilla sekä lisätään kasvokkain tapahtuvaa nuorisotyötä/toimitaan hybridinä etenkin perusnuorisotyössä. 2. Etsivä nuorisotyössä tavoitteena asuntoloihin tulevien opiskelijoiden kiinnittäminen paikallisiin toimintoihin ja harrasteisiin. 3. Uuden nuorisovaltuuston opastaminen ja ohjeistaminen yhteistyöhön maakunnallisen nuorisovaltuuston kanssa. 4. Oppilaitosyhteistyön syventäminen oppivelvollisuuden laajenemisen puitteissa. 5. TE-palveluiden siirtyminen pohjoismaisen ohjausmallin, valmius sen tuomiin mahdollisuuksiin työpaja-toiminnassa. 6. Kesäleiritoiminnan kehittäminen vastaamaan nykylasten ja -nuorten tarpeita paremmin. 7. Järjestetään 1 - 2 tapahtumaa lapsille ja nuorille tukemaan liikuntaa ja harrastustoimintaa yhdessä urheilu- ja harrastejärjestöjen kanssa	
ELINVOIMA	Nuorisokäyttöprosentin pitäminen yli 60% tasolla. Nuorisotoiminnan pitäminen OKM:n tavoitetasolla, vähintään 2/3 osaa toiminnasta on nuorisotoimintaa. Mittareina nuorisokäyttöpäivät, nuorisoyöpymisvuorokaudet ja oman ohjatun toiminnan käyttöpäivät. Oman ohjauksen käyttöpäivät - tavoite 19 000 vuonna 2022 Leirien ja leirikoulujen määrä - 125 leiriä vuonna 2025	

ELINVOIMA	Nuorisokeskuksen nuorisotyö ja ohjaustoiminta on laadukasta. Hyvärilän vahvuuksien hyödyntäminen: monipuoliset aktiviteetit sisällä ja ulkona. Hyvärilä tarjoaa toimivat ja laadukkaat puitteet leirien järjestämiseen yhteistyössä eri toimijoiden kuten nuorisotoimen, koulujen, oppilaitosten, järjestöjen, urheiluseurojen ja seurakuntien kanssa. Pää tavoitteena on nuorisokeskuksessa tehty laadukkaasti ohjattu nuorisotyö. Kehitämme leiriohjelmien sisältöjä panostaen kestäväan kehitykseen ja ympäristökasvatukseen, laadukkaaseen ohjaukseen, tavoitteena leirien lukumäärän sekä ohjattujen nuorisokäyttöpäivien määrän nostaminen. Uusien innovatiivisten ohjelmien kehittäminen: 1. Digitaalisten alustojen hyödyntäminen mm. virtuaaliset pakohuonepelit 2. Kansainvälisen nuorisotyön kehittämät ohjelmat - Kekrijuhla, Niittyprojekti 3. Kirjaston kanssa tehtävä yhteistyö - lukuintoprojektin hyödyntäminen	
IMAGO	Hyvärilä on monipuolinen nuorisotyön, nuorisomatkailemisen, liikunnan ja harrastus- ja vapaa-aikatoiminnan aktiivinen toimintakeskus, joka tarjoaa toimivat puitteet ja osaamisen yhteistyökumppaneille, paikallisille ja matkailijoille. Hyvärilän monipuoliset palvelut ja tilat tarjoavat ympärivuotisesti toiminnot monipuoliseen harrastamiseen. Liikunta- ja monitoimihalli palvelee kaikenikäisiä liikkuja ympärivuoden. Alueen ulkoilumahdollisuudet; parkourrata, frisbeegolfrata, Pielis-Golfin golfkenttä, ensilumenlatu, liikuntapuisto, uimaranta, luontopolut ovat kaikkien käytettävissä vuodenaikasta riippuen. Avarat ja hyvinhoidetut nurmikentät tarjoavat mahdollisuuksia suurleireihin ja tapahtumiin yhdessä alueen matkailutoimijoiden ym. järjestötoimijoiden kanssa. Masterplan II - ulkoilureitit, jäähalli	

	Tapahtumat 2022: Rompepäivät, Drive In & Rock Leirit 2022: Sydän lapset ja aikuiset, Sateenkaari perheet Suurleirit: Nuoret Kotkat 2023 Suurtapahtumat: Ulos-Ut-Out 2023, Maaseutuparlamentti 2024	
IMAGO	Hyvärilä edistää ja kehittää kansainvälistä nuorisokeskustystä Hyvärilän kansainvälisen toiminnan tavoitteena on aktivoida paikallisyhteisö osallistumaan aktiivisesti Hyvärilän kansainväliseen toimintaan sekä tuottaa uusia ohjelmia nuorille ja nuorisotyöntekijöille kansainvälisissä hankkeissa. Kansainvälinen nuorisotyö vahvistaa yhteistyötä alueellisesti mm. Karelia AMK:n sekä Venäjän nuorisotoimijoiden kanssa. Kansainvälisiä hankkeita haetaan 50 000 €:lla ja tavoitteena on saada 150 nuorta kansainvälisen toiminnan piiriin. 1. Hyvärilä toteuttaa 10 kv-leiriä. 2. Luodaan verkkokoulutustoimintaa ja tarjotaan nuorisotyöntekijöille. 3. Hyvärilä mahdollistaa vapaaehtoistyöntekijöiden osallistumisen Nurmeksen kaupungin tapahtumiin mm. yhteistyössä kirjasto- ja kulttuurialan toimijoiden kanssa 4. Hyvärilä aktivoi paikallisia ja paikallisjärjestöjä osallistumaan kansainvälisiin tapahtumiin	
HYVINVOINTI	Turvallinen toimintaympäristö Hyvärilä on turvallinen ja hyvinvoiva toimintaympäristö sekä tilojen puolesta että fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta näkökulmasta niin asiakkaalle kuin henkilökunnalle. 1. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat päivitetään 2. Tehdään esteettömyyskartoitus	

	3. Laaditaan sukupuolisensitiivisyysohje - koulutusta henkilökunnalle, opasteiden uusiminen 4. Kiusaamisen estäminen - koulutusta ja ohjeet henkilökunnalle 5. Digitaalinen pelastus- ja turvallisuusohjelman käyttöönotto - koulutusta henkilökunnalle 6. Kehityskeskustelut ja myjopi - henkilökunnalle 7. Asiakaspalaute - asiakaspalautejärjestelmän uusiminen, OKM:n Sarvi- palautejärjestelmän hyödyntäminen	
IMAGO	Vaikuttaminen ja vastuullisuus Hyvärilä strategian mukaisesti jatkamme tiedottamista ja vaikuttamistyötä nuorisokeskuksessa tehtävästä nuorisotyöstä sekä Hyvärilän palveluista eri osa-alueilla. Tuomme esille vahvemmin ja avaamme Hyvärilän yleishyödyllisen toiminnan perusteita sekä periaatetta Hyvärilän voittovarojen käyttämisestä nuorisotyön kehittämiseen. 1. Nuorten Kulma - tuodaan paremmin alueellisesti valitun kohderyhmän tietoon Nuorten Kulman ydintoiminnot, tulokset sekä yhteiskunnallinen vaikuttavuus. Kohderyhmänä pääasiassa nuoret, vanhemmat sekä päättäjät. 2. Nuorisokeskuksen nuorisotyö - tuodaan esille sekä nuorisokeskuksen, että Nuorten Kulman alueellista verkostoyhteistyötä ja parannetaan tunnettuutta. Kohdistetaan toimenpiteet järjestöihin, yhdistyksiin, seurakuntiin, kouluihin, nuorisotoimijoihin, urheiluseuroihin, kunnat, kuntien kulttuuri-toimet. Vahvistetaan yhteistyötä ja hyödynnetään Itä-Suomen nuorisotyön aluekoordinaatiohankkeen tuloksia. 3. Konserniyhtiöt - järjestetään kutsutilaisuus kaikille konserniyhtiöille erikseen ja esitellään Hyvärilän toiminnot sekä henkilökunta. Kutsutaan sekä henkilökunta ja yhtiön hallitus.	

	4. Nuorisokeskus - Hyvärilän brändityön edelleen jalkauttaminen ja yhteen sulauttaminen SNK brändin kanssa. Nuorisotyön imagomarkkinointi kohderyhmille: mm. päätöksentekijät, rahoittajat, asiakkaat.	

6.5 Pikes Oy

Yhtiön yleiskuvaus

PIKES on Nurmeksen kaupungin omistama kehittämissyhtiö. Vastaamme Nurmeksen yritysneuvonnasta, kehittämistoiminnasta, osaavan työvoiman saannin edistämisestä ja alueen markkinoinnista yritysten sijoittumispaikkana. Lisäksi tehtäviimme kuuluu matkailun kehittäminen, matkailumarkkinointi ja matkailuneuvonta.

Tarjoamme alueen yrittäjille perustamis-, kehittämis- ja omistajanvaihdosneuvontapalvelut ja lisäksi toimimme paikallisena kumppanina alueelle sijoittuville yrityksille. Toteutamme Nurmeksen elinkeino-ohjelmaa, jonka painopisteitä ovat metsäbiotalous, maatalous, luontomatkailu ja elintarviketeollisuus.

Yhtiöjärjestyksen mukaisesti yhtiö ei tavoittele voittoa. Yhtiön tarjoamat palvelut yrityksille ovat maksuttomia.

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
ELINVOIMA	Toimimme kumppanina yritysten kasvussa ja uudistamisessa. Tavoitteena on kontaktoida 30 kasvuhakuista yrittäjää ja tukea heitä palveluillamme kasvutoimenpiteissä.	
ELINVOIMA	Edistämme kestäväää ja vastuullista liiketoimintaa, mm. tarjoamalla asiantuntijapalveluja yrityksille hiilijalanjäljen laskentaan ja energiatehokkuuskatselmuksiin, järjestämällä infoja kestävään liiketoiminnan tarjoamista uusista liiketoimintamahdollisuuksista.	
ELINVOIMA	Haemme uusia osajia yrityksiin toteuttamalla rekrytointikampanjoita yhdessä yritysten kanssa ja tarjoamme rekrytointipalveluja yrityksille. Järjestämme alueen yrityksille valmennuksia, joissa kehitetään rekrytointiosaamista.	
ELINVOIMA	Vahvistamme Bomban matkailualueen kotimaista kysyntää markkinoinnilla yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tavoitteena on nostaa Bomba.fi-aluemarkkinointisivuston kävijämäärä yhteensä 230 000:een.	
ELINVOIMA	Lisätään Bomban matkailualueen tunnettuutta kansainvälisillä markkinoilla yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kontaktoimalla kansainvälisiä matkanjärjestäjiä.	

KONSERNI	Yhtiö vähentää työmatkoista aiheutuvia ilmastopäästöjä osallistumalla vähintään 70 %:iin sidosryhmäta- paamisista etänä.	
----------	---	--

6.6 Nurmeksen Yrityspalvelut oy

Yhtiön yleiskuvaus

Nurmeksen Yrityspalvelu Oy on Nurmeksen kaupungin omistama toimitilayhtiö. Yhtiön toiminta on käynnistynyt vuoden 2021 alussa. Tehtävänä on luoda toimitilapalveluilla edellytyksiä alueen teollisuus-yritysten ja alueelle sijoittuvien yritysten kasvulle yhteistyössä Nurmeksen kaupungin ja kehittämissyhtiö PIKES Oy:n kanssa. Yhtiö vuokraa toimitiloja ja rakennuttaa tarvittaessa uusia toimitiloja alueella jo toimiville tai alueelle sijoittuville yrityksille.

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
KONSERNI	PTS-toimenpiteiden toteutus Mottikadun ja Ent. Valion rakennusten osalta vuoden 2022 toimenpidesuunnitelman mukaisesti.	
KONSERNI	Yhtiö käynnistää strategian valmistelun.	
KONSERNI	Tehostamme rakennusjätteen lajittelua investointien yhteydessä niin, että sekajätettä syntyy mahdollisimman vähän.	

6.7 Nurmeksen Vesi oy

Yhtiön yleiskuvaus

Nurmeksen Vesi Oy on Nurmeksen kaupungin omistama vesihuolto-yhtiö. Yhtiö on aloittanut toimintansa 1.1.2020. Yhtiön toiminta kattaa Nurmeksen kaupungin alueen.

Nurmeksen Vesi Oy vastaa toiminta-alueensa asiakkaiden puhtaan veden tuotannosta ja jakelusta, viemäriverkoston toiminnasta ja jätevesien puhdistamisesta sekä vesihuoltoverkoston rakentamisesta.

Vesihuoltoverkoston toimintavarmuudesta huolehditaan vuorokauden ympäri.

Sektori	TA-vuoden tavoite	Vastuuyksikkö
ELINVOIMA	Yhtiön ilmastotavoitteena on hiilidioksidipäästöjen vähentäminen osana Mikonsalmen jätevedenpuhdistamon saneerausta. Tavoite otetaan huomioon suunnitelma vaiheessa.	
IMAGO	Yhtiölle laaditaan viestintäsuunnitelma, jonka yhteydessä myös valmiussuunnitelma päivitetään.	
ELINVOIMA	Vesiosuuskuntien fuusiotyötä jatketaan ja tavoitteena on liittää yksi vesiosuukunta Nurmeksen Vesi osakeyhtiöön vuoden 2022 aikana.	
ELINVOIMA	Vesijohtoverkoston vuotokohtien etsintää jatketaan systemaattisesti ja pyritään pienentämään verkostoon pumpatun veden/laskutetun veden hukkaprosenttia.	

7 Koko kaupungin ulkoinen ja sisäinen tuloslaskelma

	TP 2020	TA+MUUT. 2021	LTK 2022	TA 2022	Ero%	SV1 2023	SV2 2024
TOIMINTATUOTOT							
MYYNTITUOTOT	5 414 498	5 658 601	5 836 873	5 956 873	5,3	3 843 618	3 901 272
MAKSUTUOTOT	813 043	847 101	648 200	668 200	-21,1	341 546	346 669
TUET JA AVUSTUKSET	571 409	531 896	328 250	331 250	-37,7	336 217	341 261
MUUT TOIMINTATUOTOT	9 143 456	7 355 746	7 576 303	7 846 220	6,7	7 957 819	8 077 186
TOIMINTATUOTOT	15 942 406	14 393 344	14 389 626	14 802 543	2,8	12 479 199	12 666 388
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	34 575	25 000	10 000	10 000	-60,0	0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-18 468 241	-18 645 014	-19 516 200	-19 524 200	4,7	-17 694 365	-17 877 162
PALKAT JA PALKKIOT	-14 530 966	-14 710 275	-15 423 419	-15 430 147	4,9	-14 042 245	-14 250 552
HENKILÖSIVUKULUT	-3 937 275	-3 934 739	-4 092 781	-4 094 053	4,0	-3 652 120	-3 626 610
ELÄKEKULUT	-3 418 595	-3 419 787	-3 496 064	-3 497 220	2,3	-3 115 213	-3 081 703
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-518 679	-514 952	-596 717	-596 833	15,9	-536 907	-544 907
PALVELUJEN OSTOT	-52 648 129	-54 998 795	-56 251 913	-56 098 718	2,0	-11 566 481	-11 788 133
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 689 183	-3 670 871	-3 872 537	-3 850 536	4,9	-3 902 715	-3 980 740
AVUSTUKSET	-1 458 189	-1 732 700	-1 598 500	-1 604 500	-7,4	-1 636 470	-1 669 080
MUUT TOIMINTAKULUT	-5 452 298	-4 503 344	-4 543 752	-4 543 752	0,9	-4 598 117	-4 672 065
TOIMINTAKULUT	-81 716 041	-83 550 724	-85 782 902	-85 621 706	2,5	-39 398 147	-39 987 180
TOIMINTAKATE	-65 739 059	-69 132 380	-71 383 276	-70 809 163	2,4	-26 918 948	-27 320 792
VEROTULOT	29 858 070	31 644 000	32 084 000	32 084 000	1,4	16 625 000	16 931 000
VALTIONOSUUDET	43 339 376	41 222 518	43 509 255	43 543 954	5,6	14 823 447	14 823 447
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	152 685	70 000	150 000	225 000	221,4	240 000	260 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	483 824	450 000	475 000	475 000	5,6	450 000	450 000
KORKOKULUT	-125 606	-130 000	-130 000	-112 000	-13,8	-110 000	-100 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-8 358	-100	-18	-18	-82,0	0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	502 546	389 900	494 982	587 982	50,8	580 000	610 000
VUOSIKATE	7 960 932	4 124 038	4 704 961	5 406 773	31,1	5 109 499	5 043 655
POISTOT JA ARVONALENTUMISET							
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-5 310 511	-4 954 023	-4 521 066	-5 398 432	9,0	-5 379 595	-5 368 724
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 310 511	-4 954 023	-4 521 066	-5 398 432	9,0	-5 379 595	-5 368 724
TILIKAUDEN TULOS	2 650 422	-829 985	183 895	8 341	-101,0	-270 096	-325 069
POISTOERON MUUTOS	877 115	1 805	0	0	0	0	0
VARAUSTEN MUUTOS	-1 000 000	0	0	0	0	0	0
RAHASTOJEN MUUTOS	-36 000	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 491 537	-828 180	183 895	8 341	-101,0	-270 096	-325 069

tilinpäätöseriä (poistoeron muutos jne.) ei budjetoida

8 Koko kaupungin ulkoinen tuloslaskelma

	TP 2020	TA+MUUT. 2021	LTk 2022	TA 2022	Ero%	SV1 2023	SV2 2024
TOIMINTATUOTOT							
MYYNITUOTOT	4 417 065	3 960 362	4 099 362	4 219 362	6,5	2 080 044	2 111 245
MAKSUTUOTOT	809 132	847 101	648 200	668 200	-21,1	341 546	346 669
TUET JA AVUSTUKSET	564 809	531 896	328 250	331 250	-37,7	336 217	341 261
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 414 486	3 888 425	3 867 726	4 137 643	6,4	4 193 613	4 256 517
TOIMINTATUOTOT	11 205 492	9 227 784	8 943 538	9 356 455	1,4	6 951 420	7 055 692
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	34 575	25 000	10 000	10 000	-60,0	0	0
TOIMINTAKULUT							
HENKILÖSTÖKULUT	-18 468 241	-18 645 014	-19 516 200	-19 524 200	4,7	-17 694 365	-17 877 162
PALKAT JA PALKKIOT	-14 530 966	-14 710 275	-15 423 419	-15 430 147	4,9	-14 042 245	-14 250 552
HENKILÖSIVUKULUT	-3 937 275	-3 934 739	-4 092 781	-4 094 053	4,0	-3 652 120	-3 626 610
ELÄKEKULUT	-3 418 595	-3 419 787	-3 496 064	-3 497 220	2,3	-3 115 213	-3 081 703
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-518 679	-514 952	-596 717	-596 833	15,9	-536 907	-544 907
PALVELUJEN OSTOT	-51 663 649	-53 300 556	-54 354 402	-54 201 207	1,7	-9 640 507	-9 833 270
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-3 664 799	-3 670 871	-3 872 537	-3 850 536	4,9	-3 902 715	-3 980 740
AVUSTUKSET	-1 458 189	-1 732 700	-1 598 500	-1 604 500	-7,4	-1 636 470	-1 669 080
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 724 248	-1 036 023	-995 175	-995 175	-3,9	-996 311	-1 016 232
TOIMINTAKULUT	-76 979 127	-78 385 164	-80 336 814	-80 175 618	2,3	-33 870 368	-34 376 484
TOIMINTAKATE	-65 739 059	-69 132 380	-71 383 276	-70 809 163	2,4	-26 918 948	-27 320 792
VEROTULOT	29 858 070	31 644 000	32 084 000	32 084 000	1,4	16 625 000	16 931 000
VALTIONOSUDET	43 339 376	41 222 518	43 509 255	43 543 954	5,6	14 823 447	14 823 447
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT							
KORKOTUOTOT	152 685	70 000	150 000	225 000	221,4	240 000	260 000
MUUT RAHOITUSTUOTOT	483 824	450 000	475 000	475 000	5,6	450 000	450 000
KORKOKULUT	-125 606	-130 000	-130 000	-112 000	-13,8	-110 000	-100 000
MUUT RAHOITUSKULUT	-8 358	-100	-18	-18	-82,0	0	0
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	502 546	389 900	494 982	587 982	50,8	580 000	610 000
VUOSIKATE	7 960 932	4 124 038	4 704 961	5 406 773	31,1	5 109 499	5 043 655
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-5 310 511	-4 954 023	-4 521 066	-5 398 432	9,0	-5 379 595	-5 368 724
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-5 310 511	-4 954 023	-4 521 066	-5 398 432	9,0	-5 379 595	-5 368 724
TILIKAUDEN TULOS	2 650 422	-829 985	183 895	8 341	-101,0	-270 096	-325 069
POISTOERON MUUTOS	877 115	1 805	0	0		0	0
VARAUSTEN MUUTOS	-1 000 000	0	0	0		0	0
RAHASTOJEN MUUTOS	-36 000	0	0	0		0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	2 491 537	-828 180	183 895	8 341	-101,0	-270 096	-325 069

tilinpäätöseriä (poistoeron muutos jne.) ei budjetoida

9 Investointiohjelma

	INV. 2021	INV. 2022	SV1 2023	SV2 2024	INV. OHJELMA 2022-2024 YHT.
Korvausinvestoinnit					
111 KI / Rakennukset					
9166 Kauppalantalo					
Menot	-400 000	-700 000	-750 000	0	-1 450 000
9188 Kyrölän palv.kesk/käyttövesipu					
Menot	-270 000	-50 000	-200 000	0	-250 000
9192 Terveyskeskus					
Menot	-100 000	-100 000	-100 000	0	-200 000
9195 Kirkkokadun koulu/liik.s latti					
Menot	-25 000	-25 000	0	0	-25 000
9208 Hyvärilän navetan keittiö					
Menot	0	-300 000	0	0	-300 000
Tulot	0	15 000	0	0	15 000
Netto	0	-285 000	0	0	-285 000
9209 Kuntalaisten talo					
Menot	0	0	-100 000	-80 000	-180 000
9210 Valtimotalo					
Menot	0	0	0	-150 000	-150 000
9211 Valtimon koulu					
Menot	0	0	-100 000	0	-100 000
9218 Hyvärilä/Navetan salaoja/sadev					
Menot	0	0	-100 000	0	-100 000
9219 Hyvärilä/Kartano salaoja/sadev					
Menot	0	0	0	-300 000	-300 000
9220 Koulukeskusten lukitusjärjest.					
Menot	0	-150 000	0	0	-150 000
9221 Sote-kiinteistöjen lukitusjärj					
Menot	0	0	-160 000	0	-160 000

9222	Hall.rak. lukitusjärjestelmät					
Menot	0	0	0	-100 000	-100 000	
9223	Keskusvarikko					
Menot	0	-60 000	-100 000	-100 000	-260 000	
111	KI / Rakennukset yhteensä					
Menot	-795 000	-1 385 000	-1 610 000	-730 000	-3 725 000	
Tulot	0	15 000	0	0	15 000	
Netto	-795 000	-1 370 000	-1 610 000	-730 000	-3 710 000	
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait.					
9322	Taukopaikat, reitistömerkinnät					
Menot	0	-100 000	-100 000	0	-200 000	
9419	Kirkkokadun valaistus					
Menot	0	0	-50 000	-400 000	-450 000	
9427	Suojärvenkatu-Tuulentie					
Menot	-640 000	-220 000	0	0	-220 000	
9445	Laamilan alueen asuntokadut					
Menot	-20 000	-40 000	0	0	-40 000	
9446	Sammonkatu					
Menot	0	-200 000	0	0	-200 000	
9449	Opinkuja					
Menot	-40 000	-40 000	0	0	-40 000	
9450	Pappilantie					
Menot	-120 000	-200 000	0	0	-200 000	
9451	Luukkolank.,Mustaportti,Taimit					
Menot	0	-120 000	0	0	-120 000	
9453	Tiaisentie					
Menot	0	-20 000	0	0	-20 000	
9454	Porokylän rautatiesilta					
Menot	0	0	-50 000	0	-50 000	

9455	Kellolantie, Okkkolantie					
Menot		0	0	0	-50 000	-50 000
9456	Niittykatu					
Menot		0	0	-100 000	0	-100 000
9457	Hyvärilän rautatiesilta					
Menot		0	0	-50 000	0	-50 000
9459	Timolantie					
Menot		0	-50 000	0	0	-50 000
9461	Bomban seisake					
Menot		0	-60 000	0	0	-60 000
9462	Pyöräteiden peruskunnostus					
Menot		0	-30 000	-30 000	-30 000	-90 000
9463	Eilan/Pelkolan/Tapanin/Vilhont					
Menot		0	0	-60 000	0	-60 000
9640	Venepaikat					
Menot		0	-15 000	-15 000	-15 000	-45 000
9641	Venesatama (satama)					
Menot		0	-20 000	-130 000	0	-150 000
9642	Uimaranta (satama)					
Menot		0	-70 000	0	0	-70 000
9643	Bomban sataman laituri					
Menot		0	0	-40 000	0	-40 000
9668	Kirkkokadun koulun piha					
Menot		0	-10 000	-90 000	0	-100 000
9685	Jääkiekkokaukalot					
Menot		0	-40 000	-30 000	0	-70 000
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä					
Menot		-820 000	-1 235 000	-745 000	-495 000	-2 475 000
Tulot		0	0	0	0	0

Netto	-820 000	-1 235 000	-745 000	-495 000	-2 475 000
118 KI / Muut aineelliset hyöd.					
9216 Kotilanvaaran huoltorakennus					
Menot	0	0	-60 000	0	-60 000
118 KI / Muut aineelliset hyöd. yhteensä					
Menot	0	0	-60 000	0	-60 000
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	0	-60 000	0	-60 000
Korvausinvestoinnit yhteensä	-1 615 000	-2 620 000	-2 415 000	-1 225 000	-6 260 000
	0	15 000	0	0	15 000
	-1 615 000	-2 605 000	-2 415 000	-1 225 000	-6 245 000
Uusinvestoinnit					
302 UI / Muut pitkävaik.menot					
9224 Rah.osuus Valtimon paloasemaan					
Menot	0	0	0	-600 000	-600 000
302 UI / Muut pitkävaik.menot yhteensä					
Menot	0	0	0	-600 000	-600 000
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	-600 000	-600 000
311 UI / Rakennukset					
9181 Pelastusasema					
Menot	-1 500 000	-250 000	0	0	-250 000
Tulot	220 000	220 000	0	0	220 000
Netto	-1 280 000	-30 000	0	0	-30 000
9193 Jäähalli Hyvärilä					
Menot	0	-150 000	-50 000	-1 500 000	-1 700 000
Tulot	0	0	0	375 000	375 000
Netto	0	-150 000	-50 000	-1 125 000	-1 325 000
9215 Mopo/pyöräkatos Valtimon koulu					
Menot	0	-20 000	0	0	-20 000
9217 Kotorannan jätekatos					
Menot	0	-20 000	0	0	-20 000

9225	Palv.as.yksikkö/toimintakeskus				
Menot	0	-50 000	-50 000	0	-100 000
311	UI / Rakennukset yhteensä				
Menot	-1 500 000	-490 000	-100 000	-1 500 000	-2 090 000
Tulot	220 000	220 000	0	375 000	595 000
Netto	-1 280 000	-270 000	-100 000	-1 125 000	-1 495 000
313	UI / Kiinteät rakent. ja lait.				
9442	Haketie				
Menot	0	-40 000	-25 000	0	-65 000
9460	Joutsentie				
Menot	0	-20 000	-120 000	0	-140 000
9465	Biopolttoainejakeluasema				
Menot	0	-180 000	0	0	-180 000
9669	Valtimon tori				
Menot	0	0	-10 000	-50 000	-60 000
9684	Sairashuoneen leikkipuisto				
Menot	0	-15 000	0	0	-15 000
9686	Padel-kenttä				
Menot	0	-55 000	0	0	-55 000
9687	Kuntoportaati, pulkkamäki				
Menot	0	-60 000	0	0	-60 000
313	UI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä				
Menot	0	-370 000	-155 000	-50 000	-575 000
Tulot	0	0	0	0	0
Netto	0	-370 000	-155 000	-50 000	-575 000
316	UI / Koneet ja kalusto				
9058	Hannikaisen salin tekniikka 22				
Menot	0	-136 000	0	0	-136 000
Tulot	0	50 500	0	0	50 500
Netto	0	-85 500	0	0	-85 500

9106	Kuivurihankinta					
Menot		-230 400	-921 600	0	0	-921 600
9206	Kyrölän keittiön pesukone					
Menot		-30 000	-13 300	0	0	-13 300
316	UI / Koneet ja kalusto yhteensä					
Menot		-260 400	-1 070 900	0	0	-1 070 900
Tulot		0	50 500	0	0	50 500
Netto		-260 400	-1 020 400	0	0	-1 020 400
318	UI / Muut aineelliset hyöd.					
9644	Jäähileasema					
Menot		0	-45 000	0	0	-45 000
318	UI / Muut aineelliset hyöd. yhteensä					
Menot		0	-45 000	0	0	-45 000
Tulot		0	0	0	0	0
Netto		0	-45 000	0	0	-45 000
Uusinvestoinnit yhteensä						
		-1 760 400	-1 975 900	-255 000	-2 150 000	-4 380 900
		220 000	270 500	0	375 000	645 500
		-1 540 400	-1 705 400	-255 000	-1 775 000	-3 735 400
			INV. 2022	SV1 2023	SV2 2024	
INVESTOINTIMENOT			-4 595 900	-2 670 000	-3 375 000	-10 640 900
TULOT			285 500	0	375 000	660 500
INVESTOINNIT NETTO			-4 310 400	-2 670 000	-3 000 000	-9 980 400

10 Talousarvion rahoituslaskelma

	TP 2020	TA+MUUT. 2021	TA 2022	SV1 2023	SV2 2024
TOIMINNAN RAHAVIRTA					
VUOSIKATE	7 960 932	4 124 038	5 406 773	5 109 499	5 043 655
TULORAHOITUKSEN KORJAUSERÄT	1 297 414	0	0	0	0
	9 258 347	4 124 038	5 406 773	5 109 499	5 043 655
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA					
INVESTOINTIMENOT	-7 084 750	-7 806 000	-4 595 900	-2 670 000	-3 375 000
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	110 548	721 500	285 500	0	375 000
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUO- VUTUSTULOT	3 837 042	0	0	0	0
	-3 137 161	-7 084 500	-4 310 400	-2 670 000	-3 000 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	6 121 186	-2 960 462	1 096 373	2 439 499	2 043 655
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET					
ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	-37 912		-3 570 000	-2 000 000	-2 000 000
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	89 430		1 065 000	1 100 000	1 200 000
	51 517		-2 505 000	-900 000	-800 000
LAINAKANNAN MUUTOKSET					
PITKÄAikaisten Lainojen Lisäys	1 140 000	4 000 000	6 500 000	2 250 000	2 500 000
PITKÄAikaisten Lainojen Vähennys	-2 792 424	-2 710 000	-3 400 000	-3 850 000	-3 875 000
LYHYTAikaisten Lainojen Muutos	-1 340 000	0	-2 000 000	0	0
	-2 992 424	1 290 000	1 100 000	-1 600 000	-1 375 000
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET	-771 789	0	0	0	0
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET					
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	92 075	0	0	0	0
SAAMISTEN MUUTOS	-740 993	0	0	0	0
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	-2 474 216	0	0	0	0
	-3 123 133	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-6 835 829	1 290 000	-1 405 000	-2 500 000	-2 175 000
RAHAVAROJEN MUUTOS	-714 643	-1 670 462	-308 627	-60 501	-131 345

Rahoituslaskelman erittely

	TA2022	SV2023	SV2024
Rahoitettavat erät:			
INVESTOINNIT (EMO)	-4 310 400	-2 670 000	-3 000 000
INVESTOINNIT (TYTÄRYHTIÖT)	-2 370 000	-2 000 000	-2 000 000
LAINAN LYHENNYKSET	-3 400 000	-3 850 000	-3 875 000
ERÄÄNTYVÄT KUNTATODISTUKSET	-2 000 000		
OPPILASASUNTOLA 2 ERÄ (VUOKRATALOT)	-1 200 000		
YHTEENSÄ (A)	-13 280 400	-8 520 000	-8 875 000
Rahoituksen lähteet:			
TULORAAHOITUS (VUOSIKATE)	5 406 773	5 109 499	5 043 655
TYTÄRYHTIÖLAINOJEN TAKAISIN MAKSUT	1 065 000	1 100 000	1 200 000
YHTEENSÄ (B)	6 471 773	6 209 499	6 243 655
RAHOITUSJÄÄMÄ (A+B)	-6 808 627	-2 310 501	-2 631 345
TALOUSARVIOALAINAN NOSTO	6 500 000	2 250 000	2 500 000
KASSAVAROJEN MUUTOS	-308 627	-60 501	-131 345
LAINAKANNAN MUUTOS	1 100 000	-1 600 000	-1 375 000

Rahoituslaskelma sisältää talousarviolainan noston 6.500.000 euroa vuodelle 2022.

11 Valtuustoon nähden sitovat talousarviotavoitteet

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TALOUSARVIOUVUT	TA2022
1150 Hallintopalvelut	-51 131 564
1470 Ruokahuoltopalvelut	45 519
1480 Pielisen-Karjalan maaseutupalvelut	-75 751
1490 Lomatoimi	10 018
4100 Hyvinvointipalveluiden hallinto	-288 365
4110 Opetus- ja koulutuspalvelut	-11 327 097
4120 Varhaiskasvatustalvelut	-5 643 063
4135 Kulttuuripalvelut	-1 592 806
4140 Vapaa-aikapalvelut	-910 564
5120 Kaupunkirakennepalveluiden hallinto	-276 941
5130 Maankäyttö- ja rakennusvalvonnan palvelut	-46 593
5220 Tilapalvelut	2 616 974
5241 Kuntatekniikan palvelut	-2 188 930
Verotulot	32 084 000
Valtionosuudet	43 543 954
Rahoitustuotot ja -kulut	587 982
Suunnitelman mukaiset poistot	-5 398 432
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 096 373
Rahavarojen muutos	-308 627
Lisäksi investointikohteet nettona	